

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celote no v Jugoslaviji 80 Din, za inozemstvo 100 Din

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 20, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2-30, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rekopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon števil. 50, upravljalstva števil. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.345
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Radič in katolištvo.

Poleg nešteti drugih problemov imamo v naši državi tudi problem Stepana Radiča. Radič je problem sam zase. Ker vsak človek samega sebe najmanj pozna in ker to, kar človek govori, nikoli ni točen izraz njegove duševnosti, ampak jo velikokrat celo zakriva, je jako težko spoznati Radiča iz njegovih govorov. Eno pač njegovi retorični izlivi popolnoma nedvoumno odsevajo: kaotičnost njegovega mišljenja. Radič je kaos brez opredeljene oblike, zmožen neskončnih oblik, ki se fantastično menjavajo, prelivajo in na svojih skrajnostih druga drugo zanikujejo. In Radič je v svojem zadnjem govoru v Zagrebu samega sebe odkril, ko je dejal, da se po svoji čustvenosti nagiba k iztoku. To je točno: Radič in vsa njegova miselnost je iztečna v pomenu antiteze k zapadu; odtod tudi njegova averzija napram katolicizmu.

Bilo bi krivično, oziroma napačno smatrati Radiča za brezverca, framasona ali načelnega antikristjana. Njega sploh ni mogoče spraviti v nobeno vrsto in red, kajti on je zanikanje vsake vredenosti v kaj; on je — če naj to shemo, katero nam sam ponuja, rabimo — iztočnjak, ki ne pozna sistema, doslednosti, mere, discipline, samoomejevanja in logike. On je brezbrežno čustvo, neomejena fantazija, drzen kombinator, ki se igraje kreče v irealnem svetu in dejansko izpreverča po svojih željah z uprav otroško genialnostjo. In taka je tudi njegova politična koncepcija, ki se zelo bliža anarhizmu Tolstega, pasivizmu Gandija, časih pa se tudi odeva v bolj opredeljene oblike, ker pač Radič uživa tudi v zanikanju samega sebe. Le pri taki duševnosti kot je njegova, je bil mogoč skok iz vse pobratujočega, vse izravnajočega pacifizma v pruskemu podobni imperializmu, ki ga je časih v vladi propagiral.

Zato je on po vsej miselnosti tak izrazit nasprotnik »klerikalizma«, kakor on imenuje v zapadni kulturni sferi prevladajoči katolicizem. On je kristjan, toda to krščanstvo — če se more še tako imenovati — je brezlično, brez sistema, ne gradi na razumu, sovraži vsako opredeljenost, hierarhično in stanovsko razčlenjenost, podrejenost in nadrejenost, je v socialnem oziru anarhično, čisto individualistično in sovražno vsaki vezanosti. Ono je polarno nasprotje katolicizma. To je najgloblji vzrok, da Stepan Radič Slovenec, njegovih kulturnih podlag in njihove politične organizacije ne razume: on se v nas sploh vmisliti ne more. Ker globoko čuti, kako je slovenska kultura bitno spojena z zapadno, katoliško, zato je njegovo zagrebško predavanje bilo navdahnjeno tako odkritosrčne antipatije do Slovencev, ki so mu, v kolikor katoliki, duševno inferiorni in kojih skrb za ohranitev svoje narodne samosvojsnosti imenuje histerijo. Kar on imenuje duševno inferiornost, to je čisto drug svet zanj, ki ga grdi zato, ker mu je nedostopen. Tudi Kitajec se ima za neskončno višjega od Anglosaksa in ruskemu mušiku je Francoz samo smešna figura. V resnici je pa to le izraz nemogočnosti doumeti in pravilno oceniti vrednote, ki niso zrastle iz lastne duševnosti in dednega miljeja; časih tudi dokaz izvestne omejenosti.

Iz tega je tudi razumljivo popolnoma krivo gledanje Radiča na Slovensko ljudsko stranko, v čemer se zлага tudi s srbskim javnim mnenjem. Naši svobodomiselnici so še toliko katoliški, da njihovo izpačevanje katolicizma v veliki meri izvira bolj iz zlobne v boju rastoče zagrizenosti nego iz nepoznanja, dočim nas Srbi res ne razumejo, kakor nas n. pr. tudi ne Rusi. Pri Radiču se pa tudi v tem oziru čisto svojevrstno meša nasprotna iztočna orientacija duha z zlobo, strankarskimi računi in politično rivaliteto: on dobro ve, da bi mu mogla na Hrvatskem izpodkopati tla samo taka in tako krepko organizirana stranka kot je naša.

Stepan Radič predstavlja SLS dosledno kot versko, cerkveno, papeško — deloma mu je vse, kar je vzrastlo na tleh katoliške miselnosti, po naravi mirsko, deloma računa na pravoslavne antipatije do katoliškega Rima. Vendar pa je v tem očitku popolna konfuzija pojmov, ki nas pri Radiču seveda ne more iznenaditi. Okoli religioznega vprašanja se še danes kreče vsa politika in krščanski kulturi vzgojenih narodov. Politika, gospodarstvo, socialna vprašanja, vse se na zapadu gleda v luči izvestnih etičnih, v religioznih globinah duše zakoreninjenih norm. Za umetnost velja isto; v njej se to še posebno močno in jasno očituje. Brezverske, framasonske, židovsko-buržvazne, socialistične, komunistične stranke

to dejstvo le potrjujejo. Kakšne stranke brez vsakršnega odnosa do tega vprašanja vobče ni. S tega stališča Radič mirno lahko imenuje našo stranko versko; to ni noben minus. Tudi srbske stranke slone po svoji najgloblji miselnosti na pravoslavni ali če hočete grško-iztočni kulturni podlagi, pa naj se gerirajo še tako »demokratsko-egalitarno«, kakor n. pr. Davidovičeva skupina. Bil je samo fantom »prosvetljenega« veka, ki je mislil, da je mogoče izločiti vero iz življenja, kakor se amputira nepotreben ud od telesa. Seveda so stranke, v prvi vrsti liberalne, ki še žive od fantomov; ampak to je velik minus.

Radič pa po svoji navadi stranko, ki je zgrajena na religioznih moralnih normah javnega življenja, meša s cerkveno organizacijo ali bratovščino, in misli, da se dajo katoličani organizirati politično le po prisili, sili, duševnem ali materialnem pritisku, zlorabi oblasti. On še vedno vidi čisto po rusko v papežu velikega Inkvizitorja, ki duhovno meša s posvetnim. Toda moralni napredek človeštva na krščanski moralni podlagi je šel mimo Radiča čisto neopaženo ali pa je sploh slep zanj. Katoliki se politično svobodno organizirajo, odkar se je sploh začelo v Evropi politično življenje na demokratični podlagi in noben papež ni posegel vmes, da bi ta svobodni razvoj zabranil. Kar se neposredno tiče izveličanja ali je z njim v bistveni zvezi, spada v področje Cerkev, vse drugo je prepučeno svobodnemu hotenju in stremljenju. Če pa se zamisel SLS o državi, njenih nalogah, o avtoriteti, o sodelovanju narodov, socialni pravičnosti zлага z zamislom vsega katoliškega človeštva, ki je zedinjeno v Cerkev, je to le velik plus. Najbolj prosvetljeni duhovi izprevidelajo danes, da je soglasje med duhovnim in svetnim le v korist človeštva, države, miru in red; nesoglasje pa vodi v anarhijo, v splošni kaos, v najusodnejši razdor in razpad — kamor vodijo tudi Radičeve ideje. Ni politična zloba, ampak globoko utemeljena resnica in zdrav politični instinkt, če je poslanec SLS o Radiču rekel, da je njegova politika državi nevarna. Katoliki pojmujejo svobodo samo v redu, v podčinjenju in sodelovanju individua s celoto v splošni blagor; jo baziramo na prepričanje, ki se samo svobodno veže na religijo; Radičeva svoboda pa je svoboda brezvladstva, popolne nevezanosti in nediscipliniranosti, je antisocialna in odvisna od po pameti nekontroliranih impresij in pogonov. Radičeva politika bi bila nevarna tudi komunistični državi.

V zaščito domačega obrtništva

Belgrad, 15. febr. (Izv.) Gradbeni minister ing. Dušan Sernec je sprejel deputacijo zastopnikov lesnih tvrdk iz cele države. Od slovenskih tvrdk se nahaja v deputaciji A. Rojina. Deputacija je zahtevala predvsem, da se oprema narodne skupščine odda domačinom. Deputacijo je minister zelo ljubizno sprejel. Sprejel je tudi njihove zahteve in upošteval pravi položaj. Izjavil je, da bo storil vse korake, ki so mogoči, da bi se nabava oprave za narodno skupščino ne izvršila na račun reparacij, da se ne bi na ta način škodovali domači obrtniki in delavci.

Dr. Gosar dovolil zgradbo Pokojninskega zavoda.

Belgrad, 15. febr. (Izv.) Minister za socialno politiko dr. Andrej Gosar je danes podpisal dovoljenje Pokojninskemu zavodu v Ljubljani za nakup parcele in graditve hiše na Miklošičevi in Pražakovi ulici v Ljubljani.

Dr. Gosar za borze dela in za brezposelne.

Belgrad, 15. febr. (Izv.) Minister za socialno politiko dr. Andrej Gosar je iz fonda za brezposelne nakazal 150.000 Din borzami dela in nekaterim velikim županom kot prvo pomoč za brezposelne.

DR. BAUER IN DR. AKŠAMOVIČ V BELGRADU.

Belgrad, 15. febr. (Izv.) Zagrebški nadškof dr. Ante Bauer in djakovaški nadškof Akšamovič sta dospela v Belgrad. Obiskala sta Jugoslovanski klub in sta se tam dolgo razgovarjala z navzočimi poslanci. Obiskala sta tudi več ministrov v zadevah, o katerih je razpravljala poslednja konferenca jugoslovanskega episkopata. Oba cerkvena dostojanstvenika bosta še nekaj dni ostala v Belgradu.

Naročajte 'Slovenca'!

Edinstvo vseh radikalov vpostavljeno.

JOVANOVIČEVCI SPREJETI NAZAJ V MATIČNI KLUB. — VPRAŠANJE JOVANOVIČA SAMEGA REŠI GLAVNI ODBOR. — PADLA JE ZADNJA OVIRA ZA NORMALNO IN ENERGIČNO DELOVANJE VLADE.

Belgrad, 15. febr. (Izv.) Na današnji seji radikalnega kluba se je končno javno rešilo vprašanje spojitve obeh radikalnih klubov, to je matičnega kluba in kluba Jovanovičeve skupine. Na rešitev tega vprašanja se je polagala velika važnost, ker je bila od njega odvisna po mišljenju nekaterih političnih krogov nadaljnja usoda vlade.

Kakor smo že včeraj poročali, so poslanci Jovanovičevega kluba pretili za slučaj, če jih ne bi sprejeli nazaj v klub, s tem, da ne bodo več vlade podpirali. Vprašanje se je rešilo v obojestransko zadovoljnost. Vsi poslanci Jovanovičevega kluba se vračajo v svoj matični klub.

Kar se tiče Jovanoviča, pa se je vprašanje istotako rešilo pozitivno, to je, klub nima ničesar proti njegovi vrnitvi v radikalni klub. Iz formalnih razlogov pa mora to vprašanje rešiti glavni odbor, ki je sklepal tudi o Jovanovičevi izključitvi.

Splošno se misli, da se je z današnjim sklepom, pri katerem se je izkazala skoro popolna soglasnost radikalnega kluba, položaj vlade ne samo okrepil, kar je že itak bil dosedaj, marveč da je s tem padla poslednja ovira normalnemu in povsem energičnemu delovanju vlade.

Seja radikalnega kluba se je začela po 11. uri. Predsednik Mihajlovič je prečital klubu pismo posebnega radikalnega kluba, da se ponovno sprejme v klub. Takoj nato je dobil besedo poslanec iz južne Srbije Jovan Cirković, ki je očital poslancema Trbiču in Altipermakoviču, da sta na poslednjih volitvah postavila posebne liste in da sta na ta način škodovala strankinim interesom. Radičega jih ne bi smeli sprejeti v stranko. Vendar izjavlja, da se večini kluba, če smatra, da jih je treba sprejeti nazaj, pokorava.

Nato je dobil besedo poslanec Vasa Hrančević. V začetku razgovora je razložil, zakaj je on poslal radikalnemu klubu znano pismo, v katerem zahteva, da se poslanci posebnega kluba radikalne stranke pod vodstvom Ljube Jovanoviča vrnejo v stranko. Po njegovem mnenju gre za koncentracijo radikalnih pristajev. Zato je treba to stvar reševati brez ambicij in posebnih interesov. Kdor hoče služiti strankinim interesom, mora stvari gledati take, kakršne so. V prejšnji dobi je bilo v radikalni stranki mnogo nesporazumov. Vse te je pokojni Nikola Pašić ni srečno rešiti. Vedno je znal varovati polno avtoriteto radikalne stranke. Danes je v radikalni stranki tembolj potrebna koncentracija, ker avtoritete pokojnega Pašića ni več. Nato je govoril o slučaju Nastasa Petroviča, katerega je Pašić sprejel v stranko in mu je tudi dal mesto v glavnem odboru. Naglašja, da je bil Jovanovič vedno Pašićeva desna roka in da je bil v težkih trenutkih v Solunu za časa vojske veren Pašićev tovariš. Hrančević v toplih besedah zahteva, da se vsi poslanci vrnejo v klub. Izjavlja, da je povsem prirodno, da jih klub sprejme. Kadar sovražniki naše stranke želijo, da bi se naša stranka razcepila, potem jim

moramo odgovoriti s koncentracijo vseh radikalnih sil.

Nato je govoril Aleksa Zujevič, katerega so dosedaj smatrali za najbolj ogorčenega pašičevca, za to, da se sprejmejo vsi poslanci v klub.

Proti so govorili samo Niko Novaković, dalmatinski poslanec, in Kosta Majkić iz Bosne.

Po govoru še nekaterih poslancev, ki so predvsem govorili iz osebnih interesov proti sprejetju posameznikov, je minister za agrarno reformo stavil Milan Simonović stavil pismen predlog, v katerem se pravi, da se sprejmejo v klub vsi člani posebnega radikalnega kluba Ljube Jovanoviča z izjemo Ljube Jovanoviča. Kar se njega tiče, radičega, da bi se to vprašanje formalno rešilo v glavnem odboru. Za to svojo tezo je Simonović navedel nekatere slučaje, kako je Pašić sprejel nazaj v stranko sedanjega skupščinskega predsednika Marka Trifkoviča, ki je tudi svojačasno izstopil iz stranke. Na Krfu ga je zopet sprejel v stranko. Danes zavzema v stranki ugleden položaj.

O Simonovičevem predlogu se je razvila živahna debata, v kateri se je ugotovila splošna želja, da bi se Jovanovič takoj sprejel v klub. Ker pa iz formalnih razlogov to ni mogoče, izraža klub željo glavnemu odboru, da bi to vprašanje pravilno rešil in da nima radikalni klub proti njegovemu vstopu v matični klub ničesar.

Nato je klub Simonovičev predlog z ogromno večino sprejel. Proti je glasovalo samo kakih 10 poslancev. Med njimi Ante Radojevič, Kosta Majkić, Ranko Trifunović, Šuvalović, Stojadinović, Cirković in Čirić. Na ta način se je rešilo to delikatno vprašanje.

Belgrad, 15. febr. (Izv.) Današnje sejo radikalnega kluba je vse pričakovalo z največjim zanimanjem. Nekateri krogi so bili mnenja, da je od sklepa te seje odvisna nadaljnja usoda vlade. Z ozirom na znano pismo Velje Vukičevića, prosvetnega ministra, v katerem je v vsakem slučaju pretil z ostavko, so se nekateri krogi nadejali, da bi danes mogla izbruhniti kriza vlade. Vse te nade pa so zainteresirani krogi sami dementirali.

Povodom sklepov radikalnega kluba je dal Velja Vukičević časnikašem sledečo izjavo: Svoje mesto sem dal na razpolago g. Nikoli Uzunoviću. To pomenja, da sprejemem sklep radikalnega kluba in da sem z njim zadovoljen.

Predsednik vlade g. Uzunović pa je izjavil sledeče: Pri meni je bil prosvetni minister Velja Vukičević. Z ozirom na današnji sklep radikalnega kluba mi je stavil svoj položaj na razpolago. Odgovoril sem mu, da nima nobenega razloga, da ostavko predloži. Tako se je tudi to vprašanje rešilo.

Iz izjav obeh merodajnih osebnosti je razvidno, da je Jovanovičev klub s sklepom radikalnega kluba zadovoljen in da se je na ta način rešila tudi ta zadeva.

Socialni delovni program ministra dr. Gosarja.

Belgrad, 15. febr. (Izv.) Minister za socialno politiko dr. Andrej Gosar je danes sprejel časnika. V razgovoru o poslih svojega resora in svojih namerah, je časnikašem med drugim izjavil sledeče:

»Doba, v kateri sem prevzel resor socialne politike, ni ravno najbolj povoljna za intenzivno izvajanje socialne politike. Mnogo, kar bi se lahko storilo, bo morala radi razmer, v katerih živimo, ostati samo pobožna želja. Vendar se nadejam, da bomo kljub temu za olajšanje težkega položaja, posebno delavskega stanu mogli vsaj nekaj storiti.

SKRB ZA BREZPOSELNE IN ZA MALA STANOVANJA.

Kot prvo in najvažnejšo nalogo smatram skrb za odvrnitev brezposelnosti, posredovanje dela in podpiranje brezposelnih delavstva. Ono danes potrebuje kruha in zasluzka. Kdor bo to izvedel, o tistem se bo lahko reklo, da vodi najbolj aktualno in največjo socialno politiko. Kakor vemo, je vlada izdelala svoj gospodarski program in misli, da bo, držeč se tega programa, zbudila naše gospodarstvo k

novemu življenju. S svoje strani bom v tej smeri skušal v najkrajšem času mobilizirati denar, ki je zbran za brezposelne, v prvi vrsti za graditev malih stanovanj. Za posredovanje dela, kakor tudi za denarno podpiranje brezposelnih samo, se bo ta denar porabil deloma. Če moj prednik je dal izdelati pravilnik, ki bo z morebitnimi spremembami, tako se vsaj nadejam, skoro stopil v veljavo.

PREOSNOVA DELAVSKEGA ZAVAROVANJA.

Druga važna in nujna točka mojega programa bo reorganizacija in izboljšanje delavskega zavarovanja. V tem pogledu se bo dalo tudi lokalnim organom za zavarovanje več prilike za iniciativo in odgovorno sodelovanje. V tem pogledu sem že obširno razpravljal s pristojnimi činitelji. Zato se nadejam, da se bo moje vprašanje moglo povoljno rešiti, tako za ustanovo samo, kakor tudi v popolno zadovoljstvo vseh zainteresiranih krogov.

ZAŠČITA DELAVSTVA.

kakor jo določa zakon, je v mnogih ožirih nezadostna in potrebna izboljšanja. Tudi v tem

oziru so glavne priprave v ministru v splošnem že gotove, tako da se bo tudi v tem pogledu moglo v najkrajšem času marsikaj zboljšati. Posebno mislim, da bo treba pomagati inspekcijam dela, da bodo mogle izvrševati posle, za katere so postavljene, da ne bodo zgubljale moči za posle, ki spadajo v kompetenco raznih drugih institutov.

ZASČITA DECE

je ravno za naše razmere največjega pomena. Zato bi se moralo v tem pogledu v najkrajšem času marsikaj zboljšati. Posebno mislim, da bo treba pomagati inspekcijam dela, da bodo mogle izvrševati posle, za katere so postavljene, da ne bodo zgubljale moči za posle, ki spadajo v kompetenco raznih drugih institutov.

SKRB ZA IZSELJENCE.

Po proračunu, kakor ga je sprejel finančni odbor pod ministrom, mojim prednikom, bi morala pravzaprav odpasti naša izseljeniška služba v tujini. Storil bom vse potrebne korake, da v tem oziru dosežem potrebne spremembe, tako da bi bilo mogoče obvarovati ne samo dosedanje izseljeniško službo, marveč jo še spopolniti. To mislim, je potrebno temprej, ker se naši delavci vedno bolj izseljujejo v države, ki so jim popolnoma tuje in neznane.

INVALIDSKO VPRAŠANJE

je zelo težaven problem. Za sedaj bo prva naloga ta, da se pospeši reševanje invalidskih zadev po novem zakonu, katerih je še vedno okrog 40% nerešenih. Dasiravno se je proračun v to svrhu reducirala, vendar upam, da se bo tudi ta napaka lahko popravila. Reševanje prošelj o odkupu invalidnine je sedaj v polnem teku. Ti slučajji se bodo prilično hitro rešili.

STANOVANJSKO VPRAŠANJE.

»Gospod minister, vi ste se posebno mnogo bavili s stanovanjskim problemom. Kakšne namere in poglede imate v tem oziru?«, je vprašal neki časnikar.

»Vedno sem bil na stališču, da se mora to vprašanje rešiti samo s tem, da se čimveč gradi. Vse ostalo so samo paliativna sredstva. Zato je bilo od vsega začetka jasno, da je treba vsa sredstva, s katerimi ministru razpolaga, uporabiti v tej smeri. Zato mislim tudi večji del za brezposelne zbranega denarja uporabiti za produktivne svrhe, v prvi vrsti za graditev malih stanovanj. Poleg tega daje ministru sedaj iz stanovanjskega fonda z ozirom na nedavno objavljeni pravilnik posojilo državnim uradnikom za graditev stanovanj. Podpisal sem že več takih dovoljenj. Komisija, ki rešuje te prošnje, ima nalog, da delo po možnosti pospeši.«

Znižanje obrestne mere.

Belgrad, 15. febr. (Izv.) Danes se je vršila v Narodni banki anketa zastopnikov vseh večjih bank naše države, na kateri se je razpravljalo o znižanju obrestne mere. Iz Slovenije se je te ankete udeležil tudi ravnatelj Zdržne gospodarske banke dr. Slokar. Narodna banka je delegatom stavila sledeči vprašanji: Kaj je vzrok veliki razliki med obrestnimi merami na vloge in obrestnimi merami na posojila? Na kakšen način bi se ta razlika lahko zmanjšala? Anketa je ugotovila sledeče: Vzroki velike razlike so sledeči: 1. Veliki davki, državni in samoupravni, absorbirajo dobiček bank, v nekaterih slučajih ga celo presega. 2. Visoki režijski stroški bank, ki so posledica splošne druginje. 3. Velik riziko bank radi splošne gospodarske krize. 4. Dejstvo, da sodnijske in izvršne oblasti v trgovskih zadevah zelo počasno delujejo. Radi tega imajo vsi gospodarski krogi, posebno denarni zavodi, veliko škodo. Z ozirom na to je konferenca izrazila željo in upanje, da merodajni činitelji store vse potrebne korake, da se ti vzroki odstranijo.

Vprašanje zasedbe varšavske nunciature.

Belgrad, 15. febr. (Izv.) Nekateri časopisi so poročali o skorajšnjem odhodu tukajšnjega papeževga nuncija Pellegrinetti v Varšavo. Kolikor smo se mogli na merodajnem mestu informirati, te vesti niso popolnoma resnične. Sedež varšavskega nuncija je v resnici izprazen, kajti dosedanjí nuncij Lauri je imenovan za kardinala. Z ozirom na to se delajo o zasedbi tega važnega mesta razne kombinacije. Poudariti je treba, da prihajajo za zasedbo tega mesta v poštev predvsem tisti, ki poznajo razmere države, v katero bi imeli priti. Z ozirom na to prihajajo v poštev predvsem belgrajski nuncij Pellegrinetti, ki je bil že tri leta diplomatski uradnik v Varšavi, dalje bivši praški papeški nuncij Marmaggi ter bukareški nuncij Dulce. Kateri od teh treh bo imenovan in ali bo sploh kateri od teh treh imenovan, pa še ni končno javno odločeno.

DR. KOROŠČEVA POT V BERLIN.

Berlin, 15. februarja. Tukajšnji politični krogi pričakujejo te dni dr. Korošca, ki pride v Berlin v političnem poslanstvu. Belgrajski merodajni krogi so poverili nalogo, da uvede pogajanje za zblizanje med Nemčijo in Jugoslavijo dr. Korošcu, ker so znane njegove izvršne zveze s kanclerjem dr. Marxom in Centrumom sploh. »Germania« prirčno pozdravlja prihod dr. Korošca, naglašajo veliki napredek Jugoslavije tekom zadnjih let in izražajo željo, da bi se obe deželi iskreno zblizali. (Opomba uredništva: Prinašamo zgornjo

vest kot kronisti, vendar pa opozarjamo na tozadevni demanti dr. Korošca in na naše informacije iz Beograda, ki smo jih priobčili v »Slovenec« od 12. t. m.)

Sapo mu je zaprlo.

Ko smo dr. Gregorju Žerjavu s številkami in datumi dokazali, da je podpisal v enem samem zakonu o dvanaajstih celotno vrsto novih davkov in davčnih poviškov, je mož umolknil. Umolknil je, ker ne more več naprej.

»Jutro« pa bi rado zakrilo ta dr. Žerjavov poraz in sedaj lomi kopja nad zakonom o davku na ročno delo. Tega »Jutro« ne more utajiti, da je ta zakon podpisal dr. Gregor Žerjav, tedanji minister za šume in rudnike. To je pribito, to stoji. Dr. Gregor Žerjav je bil član vlade, ki je poleg mnogih drugih bremen naložila za delavce še poseben davek na ročno delo.

To je za Žerjavo hud pover in zato bi se rad izmotal. Pravi, da on ni bil za ta davek, da sta on in pa poslanec Demetrovič protestirala proti temu davku in celo, da je finančno ministru »za hrbtom min. sveta« vtihotapilo novi davek v zakon o dvanaajstih.

Ta zagovor bi mogoče veljal med otroci, v politiki pa je prazen. Zakaj pa dr. Žerjav šele danes pripoveduje, da je bil takrat pred leti proti davku na ročno delo? Zakaj ni tega že takrat oznanil javnosti, ko je bil še minister?

Kako pa je mogel finančni minister vtihotapiti nov davek? Saj je vendar zakonski načrt šel v finančni odbor in v narodno skupščino. Pred finančnim odborom in skupščino je vlada branila svoj zakonski načrt, branil ga je tudi dr. Žerjav. Zakaj ni Žerjav takrat povedal, da je proti? Kako je mogel finančni minister nekaj »vtihotapiti«, saj je bila radi tega novega davka dva meseca razburjena vsa država, vsi listi so o tem pisali in prinašali protestne govore dr. Gosarja in ostalih naših poslancev? Ali je samo minister dr. Žerjav takrat dva meseca spal? Ali se je morebiti šele potem zbudil, ko je finančni minister že novi davek vtihotapil?

Ali je morda dr. Gregor Žerjav spal tudi takrat, ko je v skupščini branil te dvanaajstine, ki vsebujejo zakon o davku na ročno delo?

In ali je dr. Gregor Žerjav spal tudi še potem, ko je ta zakon podpisal? Kajne trdno je tako spanje, iz katerega se človek prebudi šele po treh letih!

Našel se bo kdo, ki bi nam očital, češ dr. Žerjav, tudi če je imel dobro voljo, ni mogel ničesar izpremeniti, ker v vladi ni imel vpliva in ker je fin. minister rabil dohodke.

Nato je treba premisliti in ugotoviti, da je bil tedaj davek na ročno delo nekaj novega, da se je tedaj vpeljal ta davek povrh vseh drugih davkov nanovo. Težko je rušiti davke, ker se s tem ruši ravnovesje v proračunu. Težko je tudi davke izpreminjati, ker treba vedno imeti pred očmi, da moraš doseči fin. efekt, s katerim je računali že prejšnji proračun in je računati tudi v bodoče.

Cisto nekaj drugega pa je vpeljava novih davkov. To je nova postavka, ki jo je mogoče vsak čas, tudi še tik pred zadnjo skupščinsko sejo črtati. Vpeljava novih davkov s proračuni in dvanaajstiniami je sploh specialiteta pri nas in sicer zelo žalostna specialiteta, ki so jo vpeljali centralistični režimi, ki jih je vse vzdrževala tudi SDS. Ze samo s tega naslova bi bil dr. Gregor Žerjav lahko vsak čas preprečil davek na ročno delo. On tega ni storil, ampak je zakon podpisal.

Različno pač pojmujemo naloge: SDS je razumela svojo politično nalogo tako, da je davke poviševala, nove vpeljavala, slovenski denar odvajala, uradnike preganjala, SLS pa hoče ljudstvu bremena olajšati in mu dati politično in gospodarsko svobodo.

Slovenija, proračun in SDS.

»Tu nismo našli ne sledu kake aluzije, ki bi spominjala vsaj na eno izmed posebnih gospodarskih stremenj Slovenije in bi jo mogli beležiti na dobro kontu vstopa SLS v vlado,« tako »Jutro« v svoji kritiki ekspozicije finan noga ministra.

Je to pač eden tistih stupidno lažljivih stavkov, ki jih more zapisati samo ta list in s katerimi se ni mogoče resno razgovarjati in je treba samo resnično zopet in zopet ponavljati in podčrtavati, da javnost ne pride pod vtis prera unane neresnice.

Zato ponavljamo: noben finančni zakon naše države od sedanjega ni priblesol olajšav za Slovenijo. Samo sedanjí proračun je za Slovenijo zmanjšal dohodnine. To se je zgodilo izključno le radi vstopa SLS v vlado.

Noben finančni minister ni še priznal, da je davčni vijak prenapet in da je treba popustiti. To se je prvič zgodilo v sedanjí vladi samo na zahtevo SLS.

Narodna skupščina ni sprejela še nobenega proračuna, ki bi ne prinašal novih davčnih bremen. Prvi proračun, ki davke zmanjšuje, je predložila vlada, v kateri je SLS.

To je razlika med delom SLS in SDS: SLS uvažuje in upošteva posebne zahteve Slovenije in dela za zboljšanje gospodarstva, SDS je proti vsem posebnim zahtevam in za posebno bremena, ki so jih vlade, v katerih je bila SDS vedno znova nalagale.

SLS davke znižuje, SDS jih je zviševala.

SLS je proti novim davkom, SDS je v vsakem proračunu naložila nova bremena.

SLS se bori proti pretrganemu fiskalizmu, SDS je dal Sloveniji Savnika in njegov aparat.

Ne čudimo se torej, če SDS ne najde nič dobrega na finančni politiki sedanje vlade.

Mora napadati.

»Narodni Dnevnik« namreč. Vprašanje intendanta ljubljanskega gledališča mu je sedaj kost, ki jo gloje. — Priznamo, da se je to vprašanje rešilo skrajno nesrečno in nas najhuje boli ta nesreča. Preprečili bi jo bili in našli brez dvoma kak drug boljši izhod, če bi bilo to v naši moči. Toda vprašanje intendanta ljubljanskega gledališča je bilo rešeno, predno je bila SLS v vladi, in ko je prišla na oblast, rešitve ni bilo mogoče več izpremeniti. Tozadevno bi se moral Nar. Dnevnik obrniti s svojim protestom na drug naslov, ki je njemu veliko bližji kakor pa nam. A recimo, da tega Narodni Dnevnik ne ve. To pa gotovo ve, da po sedanjem zakonu mora imeti vsak intendant kvalifikacijo za prvo kategorijo, ki je pa gospod, radi katerega se »N. D.« zaletava v SLS, žal nima. Kaj naj počne tukaj SLS, ki bi dotičnemu vzgledno poštvalnemu narodnemu kulturnemu delavcu brez dvoma pred vsemi drugimi prisodila to mesto?

Beleške

△ Klerikalni naklepi. Znani gospod meni, da se najuspešneje bori proti SLS, če o njej pošila razna fantastična poročila iz Ljubljane v Zagreb. Tako poročilo je dobil večeraj »Jutarnji list« o nekem sestanku klerikalcev. Na tem sestanku se je baje sklenilo, da bodo klerikalci odstavili ravnatelja OUZD in da

Kitajska in Anglija.

London, 15. febr. (Izv.) Iz Hankaua poročajo, da je razgovor med angleškim delegatom O'Malleyem in zunanjim ministrom Čenom potekel brez uspeha. To pogajanje se smatra kot zadnje pogajanje Angležev s kantonsko vlado »Times« poročajo, da bo angleški zastopnik podal dnevno izjavo o poteku pogajanj. List je mnenja, da prekinjenja teh pogajanj ni vzeti preveč tragično.

Nemška nevtralnost.

London, 15. febr. Nemški poslanik je prejel iz Berlina nalog, da izjavi angleški vladi, da bo ostala Nemčija v sporu washingtonskih oblasti s Kitajsko popolnoma nevtralna. Nemško orožje, ki prihaja na Kitajsko, izvira iz zalag orožja, ki jih je Nemčija v zmislu razorožitvenih določb za malenkostno ceno prodala nemškimi kupcem.

Izjave kitajskega delegata pri Društvu narodov.

Zeneva, 15. febr. Stalni kitajski delegat pri Društvu narodov in član sveta Društva narodov Coo-Hsin-Cu je razposlal časnikar-

bode SDS pognali iz Kazine. To raco, ki jo je poročeval »Jutarnjega lista« pobral v kaki navdušeni družbi, je seveda kot čisto resnično ponatisnil afa »Narod« in ji dal naslov »klerikalni naklepi«, da bo bolj vlekla. Mi smo ob le ali »klerikalce« in jih izpraševali, če kaj vedo o sestanku, na katerem bi se govorilo o teh rečeh, pa nismo nikogar našli, ki bi se spominjal na tak sestanek. Ko smo že vsi utrujeni obupali, da bi dognali kaj točnešega, nas je dober človek opozoril, da so o tem govorili na sestanku, ki ga je sklical poročevalce zagrejskih listov k »Sloven«, zato ker je od tam blizu v bar.

△ Kje je madež? Orjunaši, ki naj bi branili čast in posest slovenskega naroda, so v svoji odvisnosti od hujšakajočega »Jutrac« zopet n pravili v bližini narodne in državne meje slovenskemu narodu sramoto in škodo. Vsak pošten človek mora obsojati nasilje, ki so ga izvršili mariborski orjunaši v St. Lovrencu na Pohorju. Kaj so dosegli s tem? Nemško časopisje v Avstriji in drugod piše o novih nasiljih proti Nemcem. Koroški Slovenci bodo pa seveda morali te račune plačati. Mi, ki očitamo drugim nekulturo, pa smo radi takih poboljštev postavljeni pred tujim svetom na laž. In »Jutro«, ko poroča o tem, do stavlja, da je to pač žalostna posledica dogovora med zastopnico slovenskega naroda SLS in Nemci za mirno soživiljenje in gospodarsko medsebojno pomoč. Če so taki nastopi res gola reakcija, potem je potreba, da se na nje reagira in sicer temeljito. Madeža in nečasti ni v tem, kar je storila SLS, pač pa v tem, kar je zdaj storila Orjuna. Mi pa hočemo v interesu naroda in države na meji mir! Zato ne bomo odnehali, dokler ne dosežemo, na se Orjuna razpusti!

jem svoje izjave, v katerih ostro žigosa angleško noto Društvu narodov glede Kitajske. Pošil anje velike vojaške sile na Kitajsko pač ne odgova duhu in črki pravil Društva narodov. Ako pride do zapletljivev, pade vsa odgovornost na Anglijo. To izjavlja v imenu 400 milij nov kitajskega naroda, ki stoji za njim in je v tem vprašanju popolnoma edin. Kitajci so odločeni, da branijo svoje pravo in se tudi pred angleško vojaško močjo ne bodo umaknili.

Angleško čete vkorakale v Šangaj.

Berlin, 15. februarja. »Lokalanzeiger« poroča iz Šangaja, da se je 13. t. m. izkrcala v Šangaju angleška pehota in z godbo na čelu korakala po mestu v mednarodno naselbino, kjer se je nastanila. Vozni promet je bil ustavljen. Mir se ni kalil. Politični krogi so skrajno ogorčeni. Po bokerski ustaji je to prvi pot, da so Šangaj zasedle angleške čete.

Cangsolin se pogaja s šangajskim maršalom Sun-Cuan-Fangom, da bi začasno zasedel Šangaj.

Centrum in njegova politika.

Berlin, 15. februarja. Včeraj se je sešel v Berlinu osrednji odbor Centruma. Navzočih je bilo mnogo strankinih državnih in deželni ministrov, poslancev in drugih odličnih članov. Seji je prisostvoval tudi dr. Wirth. Poročal je državni kancler Marx, ki je naglasil, da je Centrumova politika stremila vedno za tem, da je vplivala vzgojno in pritezala pozitivne moči leve in desne k delu za državno in skupno blaginjo. V obširni debati, ki se je udeležil tudi dr. Wirth, se je od vseh strani naglašalo, da z novo vlado na noben način ne sme nastopiti socialna reakcija in da mora Centrum z vsemi silami odbijati tudi reakcijo v notranji in zunanji politiki. Po debati so soglasno sprejeli sklep, s katerim se odobrava politika parlamentarne frakcije in se ji izreka popolno zaupanje. Med glasovanjem se je dr. Wirth odstranil.

Francija za splošno razorožitev.

Pariz, 15. febr. (Izv.) Zunanji minister Briand je predložil ministrskemu svetu odgovor na memorandum Comlidgeja glede razorožitve. V odgovoru predlaga, naj Združene države predložijo to noto Društvu narodov, ki je za to zadevo pristojno. Francija izjavlja, da se ne smatra za upravičeno, razpravljati o tem vprašanju v posebni konferenci izven Društva narodov. Francija je mnenja, da se smejo posvetovati o tem vprašanju tudi druge manjše države, ki so na tem interesirane. Vprašanje razorožitve se mora obravnavati obenem za vse sile na suhem, na morju in v zraku.

V Pariz, 15. febr. (Izv.) Casopisje splošno zagovarja stališče francoske vlade glede ameriškega memoranduma o razorožitvi. »Matine« poroča, da je več diplomatskih zastopnikov, posebno onih iz severnih evropskih držav podalo izjave, da bodo branile svoje interese v tem vprašanju in da imajo veliko večino članov Društva narodov na svoji strani.

v Texas, 15. febr. (Izv.) Tu je eksplodiralo 13 ton nitroglicerina. Pri tem je bila ubita ena oseba, velika pa jih je ranjenih. Ogromna pa je škoda na porušeni poslopjih.

Nova albanska vlada.

Belgrad, 15. febr. Nova albanska vlada se je sestavila sledeče: ministrsko predsedstvo obdrži še dalje predsednik republike Ahmed beg Zogu; zunanje ministru prevzame dosedanjí poslanik v Parizu Ilias Brioni; notranje ministru senator Abdurahman Dibra; finančno ministru sekcijski načelnik Zelzi Alikozoti; ministru za javna dela bivši skaderski župan Muza Juka; justično ministru obdrži začasno Josif Kedhi.

Odredba portugalskega diktatorja.

Pariz, 15. februarja. Uradni list portugalske vlade objavlja naredbo vojaškega diktatorja Carmona, ki odreja razpust vseh vojaških oddelkov, ki se se udeležili zadnje revolucije, razen tega pa tudi razpust vseh patriotskih in političnih organizacij. Pravica do štrajka se je ukinila.

Na drugi strani razglašja Carmona, da se vzpostavi parlamentarni sistem. Vojni minister je izdal proglas, v katerem naznanja, da bo vlada preosnovala celokupno upravo, posebno pa tobačni monopol.

Poljska vlada in sejmi.

Varšava, 15. februarja. Med sejmom in vlado se je s tihim sporazumom poravnal spor, ki je nastal zaradi proračuna. Sejm je odobril proračun z nekaterimi izpremembami. Med drugim je črtal 1 milijon pri dispozicijskem fondu notranjega ministra, dalje kredite za poštnega ministra in stalnega delegata pri Društvu narodov.

S HIDROPLANU ČEZ ATLANTIK.

v Rim, 15. febr. (Izv.) Včeraj jutraj je odlel v Sardinijo, kjer je 6 dni čakal na ugodne zračne razmere, na polot preko Atlantskega oceana italijanski polkovnik De Pinedo. Odplul je na hidroplanu »Savoya 55« in pristal prvi dan na maroški obali blizu Rabata. Danes ob 0.15 min je preletel Cap Blanc in ob 5.15 uri Cap Verde. Na poletu ga spremljajo še trije možje posadke. Hidroplan in motor so i delale italijanske tvrdke. Letel bo najprej v Južno Ameriko, nato v Severno in od t nazaj v Evropo.

Sovjetska debata v spodnji zbornici odgodena.

London, 15. februarja. V spodnji zbornici je Baldwin izjavil, da je pripravljen odgovorjati na vprašanja glede Sovjetske Rusije, da pa dneva za to ne more vnaprej določiti. — Debata o prestolnem govoru se je zaključila, ne da bi bil prišel na dnevni dodatni predlog konservativne stranke, v katerem izraža svoje obžalovanje, da prestolni govor ne omenja boljševiškega rovanja. — Državni podtajnik za zunanje stvari je izjavil, da med Londonom in Moskvo ni bilo nikakih pogovorov glede položaja na Kitajskem.

Zaščita javne pravnosti na Ogrskem.

Budimpešta, 15. februarja. Ogrski notranji minister je izdal naredbo v zaščito javne pravnosti. Kdor na ulici kakorkoli nadleguje ženske, se strogo kaznuje. Vse predstave in razstave, ki kršijo pravnost, so prepovedane. Kaznuje se preklinjanje na javnih krajih. Po višjih deliških šolah se vrše pregledi; vse udeleženke, ki nosijo prekratka krila, ki ne segajo preko kolen ali imajo svilene nogavice mesene barve, morajo nemudoma domov, da se preoblečejo. Proforski kolegijsi so sklenili, da se v bodoče odstranijo iz šol vse učenke, ki niso spodobno oblečene, ki si barvajo ustnice ali nosijo dragotine.

Fašizacija Italija.

Rim, 15. febr. Fašistični generalni tajnik Turati je govoril v nedeljo v Milanu in Brešci. Rekel je, da se mora še tekom tega leta dovršiti fašizacija države. Prefekti, ministri in generalni konzuli so že sami fašisti; sedaj treba imenovati še 9000 podestatorov, 20.000 miličnih častnikov in častnikov za mladišinske organizacije in na tisoče drugih funkcionarjev. Fašizacija se izvede po šolah, železnicah, na pošti, v občinski upravi, bankah itd. Na vseh odgovornih mestih od generala do korporala morajo biti črne srajce.

BOLGARSKO GIBANJE V DOBRUDZI.

Sofija, 15. febr. Tukajšnji listi poročajo, da so v Dobrudzi v okolici Silistre aretirali 280 Bolgarov, ki so bili v zvezi s komitaši. Del kmetov so kasneje izpustili.

NOV ZAKON V VARSTVO MLADINE V NEMČIJI.

Berlin, 15. februarja. Nemški parlament bo razpravljaval o novem zakonu v varstvo mladine. Načrt določa, da mladostne osebe, ki še niso prekorale 18. leta ne smejo obiskovati ali sodelovati na zabavah, predstavah, razstavah, kinematografskih in drugih prireditvah, ako se je bati, da bi te prireditve v pravem oziru slabo vplivale nanje.

NEMČIJA IN POLJSKA.

v Berlin, 15. febr. (Izv.) Poljska trgovinska delegacija je bila danes uradno razpuščena. Nekateri člani delegacije so iz Berlina že odpotovali.

SKLEPI SOCIJALISTIČNE INTERNACIJO-NALE.

v Bruselj, 15. febr. (Izv.) Mednarodni socijalistični kongres je sprejel v svoji zaključni seji resolucijo, ki je proti zapostavljanju in imperijalizmu v kolonijah. Resolucija zahteva, da se mora takoj proglasiti splošna stavka transportnih delavcev, če bi kaka imperijalistična vlada hotela prepeljati v kolonije vojaštvo ali municijo.

PRED TRGOVINSKIMI ZVEZAMI S SOVJETSKO RUSIJO.

Belgrad, 15. februarja. »Pravda« poroča iz zanesljivega vira, da sovjetska vlada prosi za dovoljenje, da bi smela v naši državi nakupiti večje število gorskih konj. Naša vlada bo o tem v kratkem odločila.

Kaj se godi doma

Ogromna škoda vsled potresa.

v Zagreb, 15. februarja. (Izv.) Danes je imel sejo mestni odbor Rdečega križa in je sklenil poslati ponesrečencem po potresu kot prvo pomoč znesek 10.000 Din.

v Split, 15. februarja (Izv.) O škodi, katero je napravil zadnji potres, izvemo še nekatere podrobnosti. Potres je izzval v mestu, tako med prebivalstvom, kakor tudi med tujci, veliko vznemirjenje. Veliko število tujcev je nenadoma odpotovalo, četudi so nameravali ostati še cel mesec ob morju in so imeli že plačana stanovanja. V Gružu je močno poškodovana pomorska akademija. V Gabeli ni nobene hiše, ki ne bi bila po potresu močno poškodovana. V Hercegovnem je bilo veliko oseb ranjenih. Tudi v Ljublinju so vsa poslopja močno poškodovana vendar človeških žrtev tu ni bilo. V Stolcu se je porušila občinska hiša. Potok Bregova je ves zasut z zemljo in voda ne more odtekati. Zelo veliko škodo je napravil potres v Trebinju. V Tirinju se je porušila hiša in ruševine so pokopale pod seboj enega človeka. V Perkovićih je zasulo dve osebi, štirje otroci pa so smrtno-nevarno poškodovani.

Slavenska banka.

Ze 14. XI. 1926 smo izrecno poudarili v našem listu, da morajo izgube tega zavoda kriti oni, ki so kakorkoli sodelovali pri poslovanju zavoda, pa naj bodo to Ländlerbank, Trboveljska družba ali upravni in nadzorstveni svetniki banke — ali pa vsi skupaj!

Kakor čujemo, stoji pogajanja, ki jih vodi odbor upnikov Slavenske banke pod predsedstvom Mestne hranilnice ljubljanske s skupinami, ki pridejo v poštev za vsaj delno kritje deficita Slavenske banke, pred skorajšnjim zaključkom.

Edina ovira uspešnega zaključka teh pogajanj je po naših informacijah neverjetno stališče sedanjih in bivših članov upravnega sveta Slavenske banke.

Kdo je odgovoren ali vsaj soodgovoren za današnje stanje Slavenske banke? Oni, ki je banko upravljal!

Zgubljena je delniška glavnica (100.000.000 dinarjev), izgubljene so vse rezerve (14.000.000 dinarjev) in razen tega znaša deficit še okroglo 72.000.000 dinarjev in ne samo 63.000.000, kakor se je prvotno mislilo.

In upravni odbor nudi še vedno s svoje strani samo 6 milijonov dinarjev.

Cenimo napore odbora upnikov. Mislimo pa, da bi jih naše oblasti morale podpirati. Mislim, da se morajo najti učinkovita sredstva, da se oni, ki so ta sedanje stanje banke v prvi vrsti odgovorni, prisilijo, da znatno povpišajo svojo prvotno ponudbo.

6.000.000 dinarjev, to je prava bagatela za upravitelje Slavenske banke, med katerimi se nahaja več težkih vojnih in povojnih milijonarjev! Zagrebško sodišče je predtečajni rok na srečo še podaljšalo za mesec dni. Ako se hoče priti do mirne likvidacije, jo je treba skleniti na izrednem obnem zboru banke. Predpostavka za to pa so doprinosi h kritju deficita in to v določeni, primerni višini, da bo upnikom osigurana vsaj ugodna kvota njihovih terjatev.

In do mirne likvidacije mora priti: slovenski upniki imajo ca. 85.000.000 dinarjev terjatev napram Slavenski banki. Zadosti je že trpela Slovenija, zadosti jo že izjemajo z davki — in sedaj naj gre še denar vlagateljev Slavenske banke v zgubo?

Resno apeliramo na upravitelje Slavenske banke, da se končno zganjejo in povpišajo svoj doprinos na vsoto, ki se od njih zahteva!

Skupščina Ljubljanske inženrske zbornice.

Dne 15. februarja t. l. se je v dvorani mestnega magistrata vršila redna letna skupščina Inženrske zbornice v Ljubljani, katere področje obsega poleg Slovenije tudi Dalmacijo. Skupščini je kot zastopnik gradbene direkcije prisostvoval g. ing. Rudolf Zajec. Ob otvoritvi skupščine se je predsednik spomnil bivšega člana Zbornice pok. g. Viljema Lindauerja. Nato je predlagal brzojavni pozdrav članu Zbornice g. Dušanu Serneču, ministru za gradbe, in je Zbornica z odobravanjem pritrdila. Pregledno poročilo o stvarnem delovanju zbornice uprave je podal pravni konsulent Zbornice g. vel. župan v. p. T. Šporn. Po odobritvi računskega zaključka za l. 1926. ter proračuna za l. 1927. so se izvršile volitve uprave Zbornice in nadzornega odbora, nadalje delegatov za glavno upravo inženjerskih zbornic v Beogradu in za glavno skupščino zbornice. Novo izvoljena uprava se je takoj konstituirala tako: predsednik g. M. Šuklje, podpredsednik: gg. J. Pavlin in D. Sakič (Split), tajnik g. V. Remec, blagajnik: g. A. Král. Ostali člani uprave so gg. J. Foerster, J. Kargotič (Split), M. Kjepach in F. Tavčar. Nadzorni odbor tvorijo gg. I. Deškovič (Split), A. Hrovat in Franc Zupančič, namestnik: g. V. Slajmer.

V begradsko glavno upravo se poleg predin podpredsednika delegira g. Dako Žagar (Split), v glavno skupščino inženjerskih zbornic, ki se letos vrši v Zagrebu, gg. Baučič (Split), M. Kasal, Kosmač, Matošič (Split) in Pirkmayer. Skupščina, ki je v načelih odobrila poslovanje dosedanje uprave, je naročila novemu upravnemu odboru, da nadaljuje intenzivno delo. Zlasti se je naglašala zahteva, da morajo v smislu veljavnih predpisov zaprositi za pooblastitve vsi inženjerji, ki so namešeni v podjetjih in opravljajo inženerske posle. Uprava Zbornice bo s poudarkom uveljavila to zahtevo.

Novo dravsko kopališče.

Dosedanja dravska kopališča v Mariboru niso odgovarjala niti higijeničnim niti varnostnim predpisom, kakor se zahtevajo po kopališčih. Nahajajo se poleg izlivov kanalov, tako da je voda vedno nečista; vodni tok je ravno ob kopališčih zelo močan, kar je za slabe plavalce velika opasnost, bazeni sami so pa preslabo zaščiteni. Zato vse pozdravlja načrt občine, da zgradi ob Dravi novo kopališče, ki bo urejeno popolnoma moderno. Kopališče bo zgrajeno na Schmiedererjevem posestvu na levem bregu Drave proti Kamenici. V Dravi bo velik bazen za plavanje, bazen za otroke; kabine in prostori za solnčenje bodo na obrežju. Proračun za gradbo kopališča znaša 1.500.000 Din. Načrte že izdeluje mestni gradbeni urad. Kopališče bo sicer precej oddaljeno od mesta, toda imelo bo tako idealno lego, čist zrak, svažno in mirno vodo; pri uvedbi vtoomnibus prometa pa razdalja ne bo igrala nobene vloge. Svota, katero bo občina žrtvovala za kopališče, se bo pa v nekaterih letih sigurno amortizirala.

Metljavost goveje živine.

V krajih, ki so lansko leto mnogo trpeli od poplav, se pojavlja to zimo metljavost in to posebno pri goveji živini. Od metljavosti napadeno živinčje zgubi apetit, dlaka mu je kuštrava in se ne svetli, koža se mu drži na rebrih. Žival propada, hudo omrni in postane tako slabotna, da jo je treba največkrat pobiti.

Ljudje si ne znajo pomagati, ker so mnogo premalo poučeni o bistvu te bolezni. Največkrat mislijo, da bi se dala bolezen omiliti z večjim dodatkom soli letošnji izprani in slabi krmi, a o kakem zdravljenju ne vedo ničesar.

Ker je treba poznati predvsem bistvo bolezni in njene vzroke, opozarjamo prizadete živinorejce, da je izšel v »Kmetovalcu« od 5. novembra 1926

izpod peresa živinozdravnika Stankota Arko članka: »Metljavost živine«, ki je pisan prav razumljivo in poljudno. Priporočamo, naj ta članek prečitajo pazljivo vsi oni, katerih živina je prizadeta od te bolezni.

Kot sredstvo proti metljavosti priporoča g. Arko distol, ki ga izdeluje domača tvornica farmacevtskih proizvodov »Kastele« v Karlovcu. Sredstvo je zanesljivo in učinkovito, ako se daje pravilno in v predpisani količini in se mora predvsem ozirati na živo težo bolnega živinčeta. To sredstvo je pa precej drago.

Razen tega prodaja »Kmetijska družba« sredstvo »Elemac« in sicer 1 kg 30 Din. Bolna odrasla živina naj bi dobila dnevno 10 gramov tega zdravila. Zeleli bi, da bi nam kateri od živinozdravnikov poročal o uspehih pri zdravljenju te bolezni.

Ponarejevalec 1000 dinarskih bankovcev ušel.

»Slovenec« je prinesel poročilo, da je oče ponarejenih 1000 dinarskih bankovcev, ki so se razpečavali po Prekmurju, Alojz Ravšl od Sv. Tomaža po razkritju pobegnil v Nemško Avstrijo in ga je slednjič aretirala dunajska policija. Ravšl je avstriskim oblastem ušel in se je zopet pojavil v okolici Sv. Tomaža. V četrtek 3. febr. t. l. je ušel orožniški patrulji v Slapšini, kjer ima svoje zavetišče. Po tomaževski okolici se izdaja za gospod Mirka in pogosto spreminja obleko in barvo las. Prebivalstvo okrog Sv. Tomaža in Ormoža se resno svari, naj bo previdno pri izmenjavanju 1000 dinarskih bankovcev. Falsifikati so nerodno izdelani in jih je lahko spoznati takoj na prvi pogled. Ravšl namreč nastopa kot gospod Mirko zelo razpisno. Orožništvo je noč in dan na delu, da bi nevarnega razpečevalca falsifikatov spravilo na varno.

Uzmoviči na delu.

Pred kakimi štirimi tedni je imel gostilničar g. Anton Lobnik star. v Orehovi vasi, župnija Slivnica pri Mariboru že drugi obisk ponočnih uzmovičev. Prvič so vlomili od zadaj pri vhodu ter udri gostilniško sobo. Odprli so nasilno predele tamjak stoječe gredece, v kateri se shranjuje tobak in denar. Pošteno so se založili s tobakom, cigareti in ter smodkami. Bili so precej izbirčni, ker se cenejših vrst niti dotaknili niso. Ko so pokradli tobačne izdelke, so odnesli iz posebne sobe dva namizna prta, v kateri so najbrž povezali tobačni plen. Gotovo so si privoščili tudi vina, ker jim je bil prost vstop v klet. G. Lobnik ima nad 3 tisoč dinarjev škode, ker so pobrali zlikovci tudi ves drobiž, pustili so v skodelici le 10 in 5 parske novce. — Drugič so imeli tatovi manj sreče. Tokrat so se lotili svoje obrti pri oknu, kjer so omrežje že izvil, vendar jih je gospodar še pravočasno slišal in jih prepočil. V istem času pa se je spravil neki prijatelj perutnine nad kokoši g. Lobnika ml. ter si jih privoščil prav pošteno. Ljudje sedaj ugibajo, kdo neki bi bil v Slivnici v tatinski obrti tako izvežban.

Divji prešič napadel vojaka.

Predvčerajšnjim popoldne so pripeljali vojaka obmejne čete Stojana Stojadinoviča v bolnico v Skoplju. Njega in še enega graničarja, s katerim sta skupno patrolirala, je napadel trop divjih prešičev. Ko sta vojaka streljala, so druge živali zbežale, le ena se je uprla. Vojak je mislil, da je ta prešič mrtev in se mu je približal. Toda tedaj je žival navalila nanj in ga strašno obdelovala, dokler je ni drugi vojak s strelom ubil. Prešič je težak 180 kg.

Samoumor predsednika okrožnega sodišča.

Sarajevo ima senzacijo posebne vrste. Ustrelil se je predsednik tamošnjega okrožnega sodišča Emil Navratil. Ze par dni ga ni bilo v urad. Zena in njeni sorodniki so ga iskali sami in alarmirali policijo. Končno ga je našel neki okoliški kmet. Navratil si je končal življenje z dvema streloma z revolverja.

K. D.:

Spomenik kralja Petra I. v Ljubljani.

(Nekaj kritičnih opazk.)

Naloga javnih spomenikov je dvojna. Poleg notranjega, posebnega idejnega namena, ki naj ga vsak izpolnjuje, je njegova naloga, da sodeluje pri umetnostnem oblikovanju prostora, kjer stoji. Kot kos pohištva v sobi je spomenik sredi ulice ali trga integralna sestavina višje celote. Postavljanje spomenikov je predvsem problem prostorninskega občutka. Nujna posreda tega je, da mora umetnik, ki hoče doseči harmoničen učinek, biti obenem kipar in arhitekt. Sama plastična dovršenost ne zadostja, saj vemo, da celotno umetniško šibkejšo kiparsko delo v pravih okoliščinah lahko doseže večji učinek, nego neoporečna plastika, ki se z okolico ne zlije v celoto.

Da to doseže, mora umetnik snovati spomenik obenem ali vsaj v skladu s prostorom, kjer naj stoji. Arhitektonska zamisel mora biti vselej izhodišče, iz katerega se razvije plastična izvedba. Zato je naknadno postavljanje spomenikov na že izgrajene trge vedno zelo kočljivo in se skladnost da doseči le v izjemnih slučajih. Laže pri organsko zrasihi ali pri umetniško zasnovanih trgih, nego pri onih, ki so šablonsko delo hladno računačih geometrov.

Ko so po potresu l. 1895 poklicali mestni očetje tudi slovitega arhitekta Camillo Sitteja v Ljubljano, in je ta na njihov poziv razvil svoj načrt regulacije in obnove mesta, je bil njegov osnutek sicer pohvaljen — a ostal je neizvršen. Mesto največjega tedanjega evropskega strokovnjaka na polju umetniške gradnje mest, so »regulirali« Ljubljano drugi mojstri. Njihovo delo občudujemo še danandanes. Brezdušno in monotono šahovsko omrežje ulic, ki je navezano na organsko zrasle žile lepše nekdanje Ljubljane, je žalostna zapuščina tega abderitstva. Značilen primer rezultatov te umne regulacije je tudi Trg kralja Petra.

V zadnjem času se je o tem prostoru mnogo govorilo v zvezi s projektom spomenika kralja Petra. Enoglasna sodba vseh umetnostno količjak občutljivih ljudi se glasi, da je ta prostor neprimeren za kakršenkoli večji spomenik. V nekem dnevniku je izšel celo članek, ki je v glavnem že navedel vse slabe strani tega »trga«, ki čisto po krivem nosi ta naziv. Ali je ta prostor pred sodnijo sploh res trg? Zaključen, arhitektonsko zaprt prostor, ki tvori nekako nujno in utemeljeno pavzo v toku nemirnih ulic? To gotovo ni. Ta trg je brez vsake potrebe nastal čisto slučajno s tem, da je en šahovski kvadrat v ameriškem uličnem sistemu ostal neizpolnjen, nezazidan. Zaključen ni, saj ga sekajo štiri prometne linije, ki tvorijo osaj zijačih odprtih v stenah trgovskih kulis. Nasajeno drevje za silo maskira raz-

drapanost prostora in nemirnost fasad. Poleg tega je na severni strani podaljšan za prostor, za katerega se je justična palača umaknila za gradbeno črto Tavčarjeve ulice. Zato trg nima niti centralne točke, ki bi bila v sredini četverkotnega prostora, katerega omejujejo štiri navedene ulice.

Stavbe, ki stoji na trgu, so z nadvse originalnimi stolpiči in kupolami (menda po moskovskem vzgledu, ozir. po vzoru »stolpce« Prage) vse prej, samo lepe ne. Niti vsaj enotne. Poleg dvonadstropnih so trinadstropna in celo eno štirinadstropno poslopje. Ena stranica po večini sploh še zazidana ni, in po dosedanjih izkušnjah v teku dvajsetih let ni misliti, da se izgradi. V sled povedanih razmer so hišni napuščili absolutno različno visoki, in je tudi razmerje med višinami sleme med pesameznimi stavbami skoro 1 : 2.

Kar je pa še važnejše, je dejstvo, da ta takozvani trg sploh nima enotne, glavne smeri. Odkod pa naj dobi gledalec, posebno prihajajoči, glavni pogled? Trg leži ob stranih navedenih ulic, nanj pa ne vodi pravzaprav nobena. Vsak predmet, ki bi stal na tem trgu, se mimoidočim kaže le od strani. Kje najbo torej glavna opazovalna točka? Kam naj se eventualni figuralni spomenik obrne? Ko so pred dvajsetimi leti postavljali Franc Jožefov spomenik, so dolgo razmišljali o tem. Da so končno mogli vsaj nekako za silo rešiti to nalogo, so z gostim in visokim nasadom razdelili na dva dela ves preveliki in prazni prostor in postavili pred to novo

(zeleno) steno spomenik ter na ta način ustvarili manjši, intimnejši, a še vedno nepopoln in razbit prostor.

Če naj spomenik, ki je namenjen za ta trg, vpliva res monumentalno že po svojih dimenzijah, bo nujno potrebno, da se sedanji nasadi popolnoma odstranijo, da ta učinek ne bo trpel. Če se pa nasadi, posebno drevje in grmičevje, ki bi branilo pogledu, da premeri velikost trga po tleh, ne bi odstranilo, bo morda vtis sicer bolj zaključen, a potem ne more več delovati z maso velikega praznega prostora in bi se isti učinek dal doseči tudi na vsakem manjšem prostoru, to pa z manjšim naporom. Uničiti zeleni nasad bi bilo absolutno divjaško delo, nezmislno in v nobenem razmerju z vrednostjo efekta. Odstranitev drevja v parku, ki kolikor toliko še zakriva grde propore trga in neskladne ter nemirne njegove stene, bi bilo tudi iz tega razloga neumestno, in bi trg še več izgubil na harmoničnosti.

Jasno je, da bi bil za malomestni značaj ljubljanskega mesta velik, grandiozen spomenik sploh neprimeren, ne glede na to, da primerno razsežnih prostorov v našem mestu sploh ni, ker pač niso potrebni. Prav tako je verjetnejše, da bi se moglo z arhitektonskimi kompozicijami na trgih, kakršen je trg kralja Petra, več doseči, nego s figurarno plastiko, za katero bi bilo tam komaj mogoče najti mesta.

Predvariti treba, da na majhnem prostoru mnogo manjši spomenik lahko mogoče

Dnevne novice

★ **Medicinec Stanko Kovač** †. J. k. a. d. »Zarja« je dobilo včeraj brzojav, da je v Inomostu umrl medicinec g. Stanko Kovač. Pokojni Kovač je bil rojen l. 1903. v Skalah pri Velenju, gimnazijo je študiral v Mariboru, kjer je l. 1922. maturiral. V Ljubljani je bil pet semestrov na medicinski fakulteti. Studije je nadaljeval v Zagrebu in Inomostu, kjer je posejal 9 sem. V Ljubljani je bil član j. k. a. d. »Zarje«, v Zagrebu pa j. k. a. d. »Domagoja«. Pokojni je bil ljubezniv tovariš in priden dijak. Vnelo se je udeleževal v »Zarji«, pri akademskem Orlu, v Orlov podzvezi. Z njim je izgubila »Zarja« in orlovstvo svojega najprijateljskega delavca in organizatorja, vse akademsko dijaštvo pa dragega prijatelja R. i. p.!

★ **Nadžupnija in arhidijakoniat v Konjicah** je razpisan od 26. marca 1927.

★ **Sodni izpit** sta položila v Ljubljani avskulanta mariborskega okrožnega sodišča g. Anton Kaukler in g. Franc Sever.

★ **Nadučitelj Matija Hiti** — sedemdesetletnik. V Dobu pri Domžalah praznuje danes g. Matija Hiti, nadučitelj v pokoji in ondotni dolgoletni organist sedemdesetletnico rojstva. Možu Izraelcu, v katerem ni zvijače, njemu bi ob jubileju radi zapisali toplo besedo. V drag spomin in v globoko zahvalo v imenu stoterih, tisočerihi, zakaj seme, ki ga je mož sejalo pol stoletja med mladino, je bilo izbrano in plemenito. In če se danes s posebnim spominom zmisliš na sejavec in ti je misel nanj kakor uteha, kakor hladilo sredi žarke peščenosti, neiskrenosti in sovražnosti današnjih dni, tedaj, prijatelj moj dragi, vedi, da si nekoč dobro sprejel njegovo besedo. In kako je tudi ne bil! Poln moške miline, resnično dober, iskren, resnično sposoben, pravičen in dosleden je hodil tvoj učitelj pred teboj. Samozavest in samohvala ni nikoli govorila iz njegovih ust. Nekoč ga morebiti prav radi tega nisi znal vedno ceniti, ko pa si dal slovo brezskrbni mladosti in pričel okušati vso trpkost javnega življenja, tedaj šele, si mogel bolje spoznati njegovo osebnost. On sam se je javnosti umikal. Mirno, zbrano, skrito je oral — toda oral je globoko. Javnost — kolikor je na njej — je šla mimo njega brez posebnih vidnih odlikovanj, dasi je odlični šolnik zaslužil kakor malokdo tudi javno priznanje. Toda kaj zato! Kdor nosi v sebi sladko zavest, da si je z vsem svojim življenjem pripravil pravico, komur dajejo pričevanje pravična dela: ta je odlikovan, ta je resnično najvišje odlikovan. Jubilant živi Bog!

★ **Oče g. poslanca Faleža umrl.** Dne 12. t. m. je umrl v Slivnici pri Mariboru oče narodnega poslanca g. Stefana Faleža, Jakob Falež. Rajni je bil kremenit značaj, zvest naš domišljenik, neustrašen zastopnik katoliške misli in dolgoletni cerkveni ključar. Ostani mu ohranjen v Slivnici ter okoliči trajno časten in hvaležen spomin, g. poslancu in celi Faleževi rodbini naše iskreno sožalje.

★ **Izpremembe pri centralni poštini upravi in pri poštini upravi Slovenije.** Generalni ravnatelj pošte in brzojava Stefan Dekanič je, kot smo že poročali, razrešen svoje službe in imenovan za ravnatelja poštne hranilnice, podružnice v Zagrebu. Na njegovo mesto je imenovan sedanji pomočnik generalnega ravnatelja pošte in brzojava Milan Gjorgjevič. Kot šef kabineta je imenovan Gjoka Gjorgjevič, tajnik poštne in brzojavnega ravnateljstva v Belgradu. Kot pomočnik generalnega ravnatelja je imenovan dr. Željko Horvat, bivši ravnatelj podružnice poštne hranilnice v Zagrebu in sedanji začasni vodja podružnice poštne hranilnice v Ljubljani. — Pri poštini upravi v Sloveniji so vpokojeni na lastno prošnjo: Miha Bajt, poštni uradnik v Kra-

nju, Ivan Mermolja, poštni uradnik v Mariboru, Ivan Dovjak, poštni uradnik v Novem mestu in Minka Govekar, pri pošti Ljubljana 5.

★ **Vseslovenski zdravniški kongres** se vrši v Varšavi od 26. do 29. maja 1927. Gospodje kolegi, ki bi se hoteli udeležiti tega kongresa, naj javijo to najpozneje do 19. februarja Slovenskemu zdravniškemu društvu.

★ **Posebna ugodnost pri naročanju »Našega doma«.** Vsi tisti, ki so istočasno naročeni na »Slovenskega gospodarja« in na »Naš dom«, dobijo »Naš dom« za letnih Din 15. Pri naročanju »Našega doma« je le potrebno pripomniti, da je naročnik »Slovenskega gospodarja« — »Naš dom« naj se, letos, ko je splošno prosvetno in zabaven družinski list, razširi v vse naše kmetijske hiše! Agitatorji in agitatorice zanj pa naj bodo naši mladeniči in mladenke! »Naš dom«, ki stane 20 Din za nenaročnike »Slov. gospodarja«, se naroča pod naslovom: »Uprava »Našega doma«, Maribor, Aleksandrova c. 6-1.«

★ **Smrtna kosa.** V Trstu je dne 14. t. m. umrla gdč. Ivanka Gajeta. Pokopali jo bodo danes popoldne. Pokojnica je svoj čas vneto sodelovala pri naših društvih. — V Zupah pri St. Vidu nad Ljubljano je umrla 14. t. m. gospa Marijana Vodnik roj. Teršan, mati pesnikov Antona in Franceta Vodnika in sestra prof. Jakoba Teršana. N. p. v m.! Preostali naši iskreno sožalje!

Slov. glash. društvo »Ljubljana« priredi v nedeljo 20. februarja ob pol 4 pevski koncert v dvorani Društvenega doma v Trbovljah. To bo prvi večji nastop v tej novodograjeni dvorani, ki je kras in ponos poštvalnosti in dola katoliškega delavstva v tem največjem industrijskem kraju Slovenije. S tem otvori »Ljubljana« kot matrica v P. Z. včlanjenih zborov vrsto pevskih koncertov, ki se bodo tekom leta vršili v večjih krajih Slovenije, da si ideja lepe pesmi najde pot do vsakega slovenskega srca. Zlasti je pa v delavskih krajih misel za pevsko in glasbeno umetnost vedno na prav visoki stopnji. Zato pričakuje »Ljubljana« tudi v Trbovljah najlepšega odziva od strani občinstva! — Moški zbor »Ljubljane« ima v sredo 16. febr. točno ob 8 vajo! Gotova vdeležba je častna dolžnost vsakega člana!

★ **Družinam ameriških izseljencev.** Radi pogostih slučajev, da družine naših izseljencev, kateri so umrli na delu v prekmorskih krajih, ne dobivajo od družb, pri katerih so bili zaposleni, dolžnih kompenzacij za izgubo hranilne ravnine, a to se zato, ker se ne morejo izkazati pred družbami oziroma ameriški oblastni z dokazili, da jih je pokojni resnično vzdrževal, se priporoča vsem družinam izseljencev, da skrbno shranjujejo vsa pisma, kupone, čeke, priznanice itd., s katerimi bi mogli dokazati, da jih je pokojni resnično prehranjeval, da jih lahko v takšnih nesrečnih slučajih uporabijo kot dokaz pred ameriški oblastmi, katere to na vsak način zahtevajo.

★ **Ugodnostne vozne karte za časnikarje.** Kakor izvedemo iz merodajnega mesta, ni krivda na ljubljanskem železniškem ravnateljstvu, ako uradniki na posameznih postajah niso še poučeni o ugodnostnih kartah za časnikarje, oziroma niso prav poučeni, ampak na ministrstvu za promet, ki ravnateljstva o tem sploh še ni obvestilo, oziroma še ni doposlalo pravilnika v vednost in ravnanje.

★ **Razpisane službe.** Razpisane so mesta pisarniškega uradnika pri okrožnem sodišču v Mariboru, pri okrajnem sodišču v Črnomlju in pri okrajnem sodišču v Kočevju.

★ **Za absolvente drž. trgovskih akademij,** ki se žele vpisati na ekonomsko-trgovsko visoko šolo v Zagrebu, prinaša Uradni list z

dne 14. februarja določila o polaganju dopolnilne mature.

★ **Društvo »Dobrodelnost«** sprejme sirotlo, dečka ali deklico, staro od 11 do 14 let. Več se izve v pisarni društva »Dobrodelnost«, Ljubljana, Poljanski nasip 10.

★ **Spalni vozovi na progi Zagreb—Split** so pri vlakih št. 804/805 s 1. februarjem prenehali voziti. Z istim dnem so prenehali tudi direktni vozovi na progi Zagreb—Subotica. Dne 10. februarja se ukinejo direktni vozovi na progi Belgrad—Banjaluka.

★ **Natečaj za podčastniško šolo za pešce.** II. podčastniška šola za pešce v Bilecu v Hercegovini bo sprejemala kandidate, ki ne smejo biti mlajši od 17 let in ne starejši od 21 let, dne 1. maja t. l. Natančnejša pojasnila se dobe v občinskih uradih, na orožniških postajah in pri vojaških poveljstvih. Prijave se sprejemajo takoj.

★ **Težka nesreča.** V četrtek dne 10. t. m. se je ponesrečil na Kapeli pri Radencih dober in blag mož Alojzij Poš. Pri kleščenju vej je padel z drevesa 12 m globoko. Pri padcu si je zlomil obe nogi in pretresel hrbtenico. Kljub zelo težki poškodbi je upanje, da bo vsaj deloma okreval.

★ **Bredarski delavci v Splitu** so stopili v stavko. Znižali so jim plače in okrnili druge pravice, pa se hočejo upreti in izvojevati vse dosedanje ugodnosti.

★ **Gledališki upravnik v Splitu.** Za upravnika gledališča v Splitu je imenovan dr. M. Kroljica, dosedanj upravnikov namestnik.

★ **Z Raba nam poročajo:** Ogromno moderno poslopje, ki ga je pred vojno na Kokošici v Rabu zidala dunajska mestna občina, preureja lastnik Grand Hotela g. Kukulič v modern hotel. Dela bodo dovršena do 2. maja t. l., tako da bo letos na Rabu za goste dobro poskrbljeno.

★ **Čajanka!** Ste že poskusili čajne mešanice Čajanka in Globus vanilijem sladkor. Poskusite, potem ne kupite več drugih znamk.

Ljubljana

○ **»Ljubljana«.** Danes zvečer ob osmih vaja za moški zbor. — Vsi in točno. — Pečovodja.

○ **Ljudski oder** v Ljubljani vpripori v nedeljo 20. t. m. ob pol 8 zvečer veseloligo »Veleturist«.

○ **Mi kot nasledniki in predniki** je naslov predavanja, katerega bo imel v petek zvečer na XI. prosvetnem večeru dr. Breclj v Ljudskem domu.

○ **Sestanek ljubljanskih voditeljev M. D.** bo danes, 16. februarja ob štirih popoldne v semeniški dvorani po že naznanjenem sporedu. Sestanek zaključijo kratka družbena pobožnost v semeniški kapeli.

○ **Edinost, org. mestnih uslužbencev** ima sestanek danes ob osmih zvečer v konsumu.

○ **Prosvetno društvo pri Sv. Krištofu** priredi v nedeljo 20. t. m. pustno zabavo pri pogrnjenih mizah v Rokodelskem domu. Na sporedu je burka »Napoleonov samovar«, deklamacije, petje, kupleti, šaljiva pošta itd. Nastopita tudi Pat in Patachon, Začetek ob šestih. Vstopnina 8 dinarjev.

○ **Kosove gostije** ne vidiš vsak dan, V nedeljo jo pa lahko vidiš, če greš ob pol štirih v Ljudski dom. Na gostijo so povabljeni vsi, predpisana ni nobena posebna toaleta.

○ **Dr. Julius Kučy** — katerega predavanja o naših planinah bi se v smislu naznanila v časopisih imela vršiti koncem meseca januarja oziroma začetkom tekočega meseca, nas obvešča, da je vsled nepredvidljivih težkoč šele pred kratkim mogel odpotovati v inozemstvo, da pa se vrne skozi Jugoslavijo začetkom meseca aprila in bo ob tej priliki predaval v Ljubljani, kakor je bilo javljeno. — T. K. Skala.

★ **Vstopnice za mladinsko akademijo,** ki jo priredi ljubljansko orlovsko okrožje v nedeljo 20. t. m. ob pol 4 popoldne v Ljudskem domu, se dobe v predprodaji v trgovini Ničman.

○ **Prosveta Krakovo-Trnovo** priredi drevi ob pol osmih v društveni dvorani predavanje »O zgodovini ljubljanske stolnice«. Predava g. msgr. Steska. Predavanje pojasnjuje številne lepe skulptorne slike. Vabimo vse člane in prijatelje, da se predavanja v čim obilnejšem številu udeležijo.

○ **Lizol.** Delavka Antonija Brandtstädter v Bonačevi tovarni lepenke v Copovi ulici je izpila včeraj jutraj ob 8 v samomorilnem namenu čašo lizola. Onesveščeno obupanko je prepeljal rešilni avto v bolnico, kjer so ji izprali želodec. Motiv samomora Brandtstädterjeve, ki je stara komaj dvajset let, ni znan, bo pa najbrže isti, kakor pri vseh mladih samomorilkah, ki za vsako srčno bolečino grabijo za lizolom.

○ **Policijske vesti.** Policija je aretirala dve osebi in sicer eno radi tatvine premoega na kolodvoru ter neko že dalj časa zasledovano osebo. Policija beleži tatvino kolesa, štiri prestopke pasjega kontumaca in eno celo cestnopolicijsko poročilo. — Trgovskemu zastopniku, g. Ivanu Rojcu je bilo v soboto, dne 12. t. m.

ukradeno z dvorišča hiše na Vošnjakovi ulici št. 6, 700 dinarjev vredno kolo. Policija zasleduje tatu in je upati, da bo kmalu v njenih rokah.

○ **Veliko izbiro raznega perila in bluz** priporočajo Ign. Zargi, Sv. Petra cesta.

○ **Vrtnice, nizke, visokodebelne, vrtnice plezalke, pritlikave marelice, črešnje, vij. nje, divjo trto, lepoticno grmovje, flider za živo mejo, razne trajnice nudim občinstvu v mestu in na deželi. Sprejemam naprave in negovanje vrtov. Anton Ferant, trgovski vrtnar, Ljubljana, Ambrožev trg 3.**

○ **Bučno olje** najcenejše pri Kolšek, Dunajska cesta št. 47.

Maribor

□ **Pri poročilu o proslavi 1100 letnice sv. Cirila** v Zadružno-gospodarski banki preteklo nedeljo je stavec prezrl eno vrsto in izpustil, da se je proslave osebno udeležil tudi g. škof dr. Andrej Karlin. Enako je potrebno dostaviti, da je g. veliki župan poslal posebnega svojega zastopnika g. Fišerja.

□ **Predavanje v četrtek!** Prosvetno predavanje se bo v četrtek vršilo in sicer kot objelno ob 8 zvečer v dvorani Zadružno-gospodarske banke. Pač pa to pot predavan e ne bo običajno, ampak nekaj posebnega. Predaval bo zdravnik o ustroju in delovanju človeških orgnov. Lepe skulptorne slike pa nam bodo kazale, kakšne organe imamo! Pričakuje se polnoštevilna udeležba!

□ **Danes je skupni sestanek duhovnikov tretjerednikov** pri oo. frančiškanih ob običajni uri. Med drugimi je na sporedu važen razgovor o časopisu. Preč. gg. duhovniki naj se tega sestanka gotovo udeležijo!

□ **»Dom ubogih«** je v zadnjem času doživel to izpremembo, da je dobil nov odbor in novega predsednika v osebi ing. g. Viktorja Accetto. Upati je, da bo zdaj dobrodelna akcija dobila nov razmah in se bo resno in vztrajno šlo na delo.

□ **V znak hvaležnosti.** Ker »Jutroc« zagovarja barbarski napad Orjune v St. Lovrencu, so se v hvaležnost za to vsi napredni Nemci naročili na »Jutroc«.

□ **Bombe** — to so po »Jutrovem« naziranj danes še edino sredstvo, da se ohrani slovenstvo na meji. Ne razumemo, kako da je oblast spričo tega tako mirna. Zahtevamo od velikega župana, da takoj predlaga razpust Orjune!

□ **Prireditve Kat. izobraževalnega društva v Krčevini pri Mariboru.** Kat. izobraževalno društvo v Krčevini pri Mariboru bo priredilo v nedeljo 20 t. m. v Lovskem domu veselico z godbo in raznovrstnim sporedom od 3 popoldne do polnoči. Čisti dobiček prireditve je namenjen zidavi novega društvenega doma in radi tega se priporoča odbor za kar najboljšo udeležbo.

□ **Usmiljenim sreem.** V Denkovi baraki 8. a v magdalenskem predmestju živi družina že dolgo brezposelnega kleparja invalida Raharja. Ubogi invalid je že od letošnjega Božiča brez posla, on in otroci so bolni in sploh vlada v tej družini revščina ter pomanjkanje, da je obupati. Priporočamo to res nužno pomoči potrebno rodbino kakor dobredelnj mari-borski organi aciji, da otme tem revežem življenje.

□ **K požaru v tovarni »Volta«.** Včeraj smo poročali o katastrofalnem požaru, ki je uničil tovarno električnih žarnic »Volta«. V terek so razne komisije pregledale pogorišče, da doženejo vzrok požara, rezultat preiskave pa še ni znan. Tovarna je bila v notranjščini popolnoma lesena. Tudi strop in stebri so bili leseni. Ni čuda, če se je ogenj v par minutah razširil po celem objektu ter je bil plamen tako silen da ni postal požar prava katastrofa za celo mesto, gre največja hvala mariborski požarni bramb. Z življensko nevarnostjo so se ognjegasci vrgli na delo ter preprečili, da se ogenj ni razširil na ogromno skladišče Felberjeve lesne trgovine, ki se tovarne skoro dotika in na skladišče karbida trgovine Andrašič.

□ **Poskus samomora.** V Melu se je skušal obesiti v ponedeljek okrog pol 6 neki Ivan S. Zaprl se je v kuhinjo ter se obesil na kuhinjska vrata. Žena je zaskočila iz kuhinje sumljiv ropot, s silo odprla vrata ter prišla še pravočasno, da je rešila možu življenje. Rešilni oddelek ga je prepeljal v bolnico.

□ **Stekla mačka** se je pojavila v Vajeniški ulici. Napadla je neko ženo ter jo skušala na cesti ugrizniti. Za mačko se je vršil po cesti praveci lov, ki pa je bil brezuspešen. Ker je stekla mačka zelo nevarna ter napada tudi druge mačke, je previdnost vsekakor na mestu.

□ **Globe za vtihotapljenje orožja.** Z ozirom na tozadevno našo notico, objavljeno dne 8. februarja t. l. nas naprošajo, da objavimo sledeče pojasnilo, oz. popravek: Carinska direkcija v tej stvari še sploh ni imela prilike izreči kako mnenje, ker tozadevni spis še sploh niso prišli do nje in se je cela preiskava vršila pri glavni carinarnici l. reda v Mariboru, katera je pa v resnici sedaj preiskavo končala. Če in na koliko sta bila obsojena gospod Pošinger in njegov pomočnik, se oficijelno še ne ve, ker sodba l. instance, to je tukajšnje carinarnice, imenovanima še ni bila objavljena. Oba kmela, o katerih poročate, da sta orožje vozila preko meje, nista »oba kmela«, temveč nek posestnik in njegov sin,

neje učinkuje, nego veliko večji na prevelikem. Ne odločuje dejanska velikost, temveč pravilnost razmerja. Palček ostane, kar je, če je več metrov visok, Herkulov kipec vedno predstavlja velikana, pa da ni višji od palca. Par primerov: Vodnik se je na videz zmanjšal, odkar so mu vzeli ozadje, Trubar izgleda večji, nego je, ker ga obdaja strnjen zelen polkrog. Sedanji Miklošičev spomenik bi sredi iztrebljenega parka na trgu pred sodnijo naravnost izginil. Marsikdo se še spominja, kako mogočno je izgledala mala soha Radcekega pred Podturensko graščino samo zaradi omejenega prostora in dobrega razmerja med pročeljem stavbe in kipom samim.

To soglasje je izrednega pomena. Omenil bi samo sijajno pred bogato baročno pročelje Milesijeve palače komponirani Meštrovicjev spomenik Maruliću v Splitu, dalje praški Husov spomenik in razna kužna znamenja po starih srednje-evropskih mestnih trgih, n. pr. na dunajskem Grabnu, katera ponekod na našem jugu nadomeščajo stebri z beneškim krilatim levom, še bolj na severu pa Rolandovi stebri. Valvazorjev Marijin stebel na Šentjakobskem trgu je bil namenjen za prostor pred cerkvenim pročeljem in je, odkar so ga od tam prestavili, na neprikladnem prostoru izgubljen sredi zapuščenega, prevelikega in povsod odprtega trga. Šele lani mu je večja umetnikova roka vsaj za silo spet uredila okolico. Predaleč bi privedlo, če bi skušal omeniti vsaj najvažnejše primere premišljenih in vzorno rešenih slučajev, kjer se

trg in spomenik medsebojno podpirata, dvigata in spopolnujeta.

Kakšen nauk sledi iz vsega gornjega za naš slučaj? Trg pred justično palačo je tako brez vsakega posebnega značaja ali izrazitosti, da se prav nič ne loči od tisočev sličnih trgov po umetnostno najbolj zapuščenih deželah. Takih neznačilnih, šablonskih trgov imate povsod dovolj: v Sibiriji, v Nikaragui in Mehiki in Kaplandu. Kakšen bo torej efekt, če se na vsak način postavi na ta neprimerni prostor spomenik? V najugodnejšem slučaju bo uspeh srednje dober, celota pa ne bo pridobila ničesar. Enotnosti in ravnotežja brez najdalekosežnejših korektur, ki so pa vsled končno le omejenih sredstev izključene, ne bo mogel doseči tudi najspodobnejši umetnik. Kazeče odprtine, nepravilna oblika, nemirnost strešnih linij, pomanjkanje glavne fronte se ne dajo odpraviti. Če se trg umetno (s pomočjo nasadov, arhitekture, s tlakovanjem, z dvignjenjem ali znižanjem enega dela) organizira, bo postal manjši in je m o n u m e n t a l n o učinkovanje izključeno. Monumentalnost je pa poleg velikosti baš glavni argument za ta trg. (Dalej sledi.)

Cipke kleklane, pristno domače ročno delo
najcenejše pri **Osebn i Cankarški zadrugi**
Ljubljana, Kongresni trg 2.

Na novejša moda
Poudre Mon Parfum
Bourjois — Paris

Edina domača špetjaliteta
je
INDIAN
PASTA
za čevlje.
En sam poizkus,
staina uporaba.

Ob štiridesetletnici gledališkega požara v Ljubljani.

Velikemu delu današnje Ljubljane, zlasti mlajši generaciji ni znano, da smo imeli pred 40. leti enega izmed največjih požarov v Ljubljani, ko je pogorelo staro deželno gledališče dne 17. februarja l. 1887. — Pravzaprav se moramo spominjati obletnice štiridesetih let že danes, ker je pričelo goriti gledališče kmalu po večerni predstavi nemške operete »Fatinice« dne 16. februarja 1887 še pred polnočno uro, a kmalu po polnoči je izbruhnil požar z vso vehemenco.

Naj ponovimo, kaj je poročal tedaj »Slovenec« dne 17. febr. 1887:

»(Deželno gledališče) vpepelil nam je danes zjutraj požar, da ni drugega ostalo, kakor golo osmojeno zidovje. Sinoči je bila nemška predstava operete »Fatinice«. — Silni mraz je brizgalce pri gašenju tudi jako oviral, kajti cevi so skoraj popolnoma zamrzale. Parna blizgalna, žal da je morala tudi delo vstaviti, dokler ni dobila kroga vaze. Iz gledališča vdaril pa je med tem plamen pri oknih in skozi streho, kjer se je dvigal za stolp visoko proti nebu. — Hašnikova družina se je hotela rešiti s skokom skozi okno, vendar pa so jo rešili gasilci z lestvico. Na pomoč je prihitelo vojaštvo; gasilci so bili pod poveljstvom svojega stolnika Fr. Doberleta.

Kako se je vžgalo, živa duša ne ve. Škoda je več nego 200.000 goldinarjev. — To je kratka vsebina tedanjega »Slovenčevega« poročila.

Kako je nastal požar, se menda tudi kasneje ni nikoli dognalo. Nekateri so trdili, da je jelo tleti med kulisami radi streha med igro, in da je nastal požar, ko je debelo železno zagrinjalo (kurtina) padlo z vso močjo ter se prebilo do peči pod odrom. Goreti je začel prvi oder nad Ljubljaniho. Le tako je moglo, da hišnikova družina, ki je stanovala spredaj v prvem nadstropju, niti slutila ni preteče katastrofe. — Staro deželno gledališče je stalo tam, kjer je bila kasneje sezidana »Tonhalle« nemškega filharmoničnega društva, sedaj Slovenska filharmonija (borza; Kino Matica).

Bili so pa tudi taki, ki so trdili, da je bil ogenj podtaknjen.

Ko se je ogenj razvnel, je udaril z grozno silo v temno noč, zlasti ker so se vnele razne kemikalije, ki so se rabile za svetlobne efekte, kajti električne luči takrat gledališče še ni imelo. Tudi plinova razsvetljava in cevni vodi so pripomogli, da je bil požar še groznejši, a ko je bušnil plamen skozi streho, ni čuda, da je dosegel malodane višino ljubljanskega gradu. Bil je grozno slikovit prizor, ki sem ga v zgodnjih jutranjih urah opazoval kot mlad gimnazijec, še potem, ko je prva ognjena sila že pojemala. — Ni čudno, da je bil ogenj tako silovit: saj je bila vsa notranjščina popolnoma lesena, lesene tudi vse lože, ki jih je bilo 69 v treh vrstah ter z galerijo okrog in okrog. Staro deželno gledališče nikakor ni bilo mahno. Obsegalo je prostora za okrog 1000 duš. (Prim. »Slovensko gledališče«; spisal Anton Terstenjak, 1892). — Po navedenem viru bodi še omenjeno, da je bilo staro deželno gledališče, ki je postalo žrtev velikega požara v noči od 16. na 17. februarja 1887 l., zgrajeno že l. 1765., a prezidano in prenovljeno 1846. l. Naša slika nam

kaže pogorelo gledališče s fasado in z balkonom na Kongresni trg.

Ob silovitem požaru in takratnem groznem mrazu je bila v veliki nevarnosti vsa soseščina. Radi mraza je zamrznila voda v ceveh gasilnih priprav, zato je ogenj nemoteno opravljal svoje uničevalno delo. Rešiti ni bilo mogoče skoro ničesar. Posebna nevarnost je pretila sosedni Kastnerjevi hiši. Bog varuj, če bi bil dosegel ogenj zalogo špirta, žganja, olja, sladkorja. Na drugi strani pa Kirbischeva slaščičarna in Narodna tiskarna, takoj nasproti stari deželni dvorec — nekdanja vicedomova palača. Kako lahko bi bil postal cel mestni del plen ognja!

Kdor se zanima za zgodovino starega gledališča naj prečita preje omenjeno Trstenjakovo knjižgo. Mi smo hoteli s temi vrsticami le nekoliko obuditi spomine na dobo izza preteklih štirih desetletij.

Zato bodi dovoljenih ob tej priliki še par misli.

Kot mladi idealni gimnazijci smo se žalostili tedaj ob pogorišču, kjer je dokončal orenj svoje delo popolnoma šele tretji dan. In vendar lahko rečemo danes, ko se spominjamo gledališkega požara pred 40. leti, da je bilo pororišče starega gledališča — zibel našega slovenskega gledališča! Saj je bilo staro gledališče nemško o stanovsko gledališče, kamor skoro ni imela pravice stopiti slovenska dramatična umetnost. Trstenjak piše: »V deželnem gledališču gospodarili so Nemci. Nemške družbe prihajale so v Ljubljano in so prirejale tu predstave; a laški pevci utaborili so se tu z laško opero.« Na drugem kraju pravi Trstenjak v preje imenovanem spisu: »V starem gledališču ob Ljubljani gospodovala je jedino nemška stranka ljubljanske. Nemci so bili posestniki lož, ki jih niso oddajali hoteli Slovincem niti za drag denar ne za slovenske predstave, tako da so Slovenci morali igrati ob praznih ložah. Nemški sestavljeni deželni odbor dal je gledališče v popolno oblast nemškemu gledališkemu vodji, kateri je igrati v njem kolikorkrat je hotel. — Bili so časi, ko smo (Slovenci) smeli le dvakrat nastopiti na mesec v starem deželnem gledališču. Bili so časi še hujši, ko smo smeli samo jedenkrat na mesec igrati, in bili so časi, ko nismo smeli nobenkrat igrati, dčim se je nemška gledališka družba šopirila v sruču Slovenije. Britki so bili časi.«

Res; takratna nemška večina deželnega odbora enostavno ni imela zmisla za kulturna stremiljenja slovenskega naroda, ki je moral gologlav in bos stati pred pragom lastne hiše. Zato smo danes vendar le dolžni hvalo ognjenemu zublju, ki je pod razvalinami pokopal tedanjo nemško prepotenco, iznad teh razvalin pa se je liki tič Feniks dvignil nov, mlad in prerojen genij slovenske Talije. Gotovo: še marsikaj je bilo treba pretrpeti, marsikak prepad premestiti, marsikako oviro odstraniti. Slovenska Talija se je vselila v prenovljene prostore Souvanove hiše v Selenburgovi ulici, kjer je bilo že od početka narodovega prebujenja v čitalnici najživahnejše slovensko gibanje. Nemško gledališče se je potikalo v k inškem steklenem salonu in v redu ni dvorani, ter se kasneje — 1892. leta sicer vselilo v novo deželno (sedaj operno) gle-

dališče, toda ne več s starimi pravicami, dokler mu ni naposled popolnoma odklenalo. V deželnem zboru in odboru smo dobili Slovenci večino. Tako je tudi slovenski Taliji napočila lepša doba.

Pred sklepom bodi še omenjeno, da je od vsake slovenske predstave v pogorelem gledališču dobil nemški ravnatelj polovico dohodkov, milostno pa je dovolil uporabljati za to rekvizite. Vseeno je bilo n. pr. l. 1887. predno je pogorelo gledališče, le troje predstav: dvoje januarja in sicer 9. januarja »Revizor«,

a 25. januarja (prva slovenska opera) »Me-sečnica« ter »Išče se odgojnik«; dne 6. februarja pa »Danes bomo tihi.« Na dan 17. februarja 1887. napovedano slovensko predstavo je preprečil požar. Celih pet let je potem slovenska Talija uživala gostoljubje v čitalnici v Selenburgovi ulici. Toda teh pet let, moramo reči, je bilo vrlo častnih in polnih uspehov. Vendar o tem pisati ni naš namen.

Tudi spominj na nesrečo niso vselej neugodni, zlasti če se iz nesreč porajajo — sreče. F. K—n.

Zanimivosti

Čudni pacienti.

Znan londonski zdravnik opisuje v nekem ondnetem listu, kake vrste »bolniki« pridejo k njemu včasih v posete.

»Ako bi bili pred tremi tedni slučajno v moji čakalnici« tako pripoveduje zdravnik, »in bi bili videli moža, ki je vstopil, smatrali bi ga za bolnega, kar pa nikakor ni bil. Prišel je da mi ponudi svojo telo v nakup. Par funtov naj mu dam, pa bo podpisal kakršnokoli pogodbo hočem. Toda zdravnik, ki izvršuje prakso, ne potrebuje trupel, zato sem kupčijo odklonil. In to je bil že peti človek, ki je v te u let prišel ponuditi svoje živo telo v nakup. Ako še kateri pride, ga bom vprašal, ako lahko razpolagam z njegovim telesom v enem mesecu. Sem radoveden, kaj mi bo odgovoril.«

Nekdo je prišel pred leti k meni ter pričel: »Sem zelo znana osebnost v Londonu, po vseh javnih lokalih me poznajo. V družbah lahko napeljem pogovor na zdravnike in pri tem omenim vas, češ da ste me ozdravili v nekaj dneh, medtem ko sem bil preje v štirih bolnicah in pri desetih zdravnikih, kateri mi niso mogli pomagati ali pa izjavili, da sem neozdravljiv. Ako bom tako govoril, bo dobro za vas, kar bodele kmalu čutili. Za 30 šillingov na teden vam to storim.« Seveda sem ponudbo odklonil.

Čudno, da se je par mesecev na to oglašil zopet eden s sličnim predlogom. Ta pa se ni dal kar tako odpraviti, ampak je postal nestrmen. »Dobro«, je dejal izsiljevalec, »koliko mi pa daste da ne bom govnil okoli, da ste slab zdravnik, ki še navadnega prehlada ne znate ozdraviti, pustite ga, ne hodite k njemu itd.« — »Jaz vam zato ne dam nič, pač pa lahko sodišče, in sicer šest mesecev ali celo še več. Računete?« — Ker ni hotel hitro razumeti, sem mu pomagal z brco skozi vrata.

Neki ponedeljek je prišel k meni mož, ki je bil nekoli prehlajen. Dal sem mu steklenico zdravil. V terek je prišel zopet ter mi pomolil steklenico pod nos. »V tej steklenici je še nekoliko zdravila, ki ste mi ga včeraj dali. Dvakrat sem zdravila vzel in skoro bi bilo po meni. V dokaz resnice bom shranil tole v steklenici. Ako mi daste 50 funtov (13 tisoč dinarjev) pa bom tiho, sicer vas bo stalo več. Z Bogom! Jutri se zopet oglašim.« In res je prišel. Vrgel sem ga po stopnicah, da se je komaj pobral. Zakaj? Zato ker je analiza dokazala, da je v steklenici takozvana kislina (Blausäure). Kje jo je dobil, ne vem, bilo je pa za zadosti, da bi umoril 30 ljudi. Tudi sam je ni pokusil, ker bi bil takoj podlegel.

Neka stara dama, katero sem uspešno zdravil, je bila pa tako hvaležna, da ni odnehala od namere, da bo v vrtu pred svojo hišo postavila tablo z napisom in opisom mojih zdravniških zmognosti. Ker bi mi bila stvar lahko več škodila kot pa koristila, sem damo pregovoril, da je tablo odstranila, za kar sem ji obljubil, da jo bom v naprej zdravil brezplačno.

Moderni plesi.

Ana Pavlova, kraljica ruskega baleta, gostuje zdaj na Nemškem in Nizozemskem in ima veliki uspeh. Kljub temu misli umetnica, da nima nemško občinstvo pravega umevanja za plesno umetnost. Pred vojno niso imeli Nemci stalnega baleta. Občinstvo sklepa o horeografiji po novih šolah Labana, Wigmana in dr. Vse te struje pa ostanejo ljubiteljske. Prava umetnost ni mogoča brez klasične šole. Tudi Isidora Duneau je ustvarila nekoč svojo smer, a ni mogla izročiti svoje osebnosti nadarjenosti svojim »bosonogim« posnemovalkam. Zdaj je to prestano poglavje. Moderni plesi ne morejo vzgojiti novega občinstva. Nastali so v Ameriki, kjer igra jazz pri valirku, kosilu in večerji. Toda prav v Ameriki cvete klasična šola: Newyork sam ima do 150 baletnih šol. Fox-trote, charleston in slično uga' občinstvu, ker odgovarja ritmu nervoznega povojnega življenja. Spada med s dobne pojave kakor avto, kino in radio. Občinstvo hiti, nima časa, da se nauči le po plesati. Moderni plesi pa so naučeni v dveh urah. Zraven vpliva prej nečuvna družabna prostost: plesalec se lahko predstavi poljubni dami. Toda ni dvoma, da bodo ti rezki, skakajoči plesi kmalu pozabljeni. Tako je bila pozabljena carvagnola po francoski revoluciji. Življenje se bo pomirilo. Občinstvo že kaže zanimanje za resno umetnost in klasično gledališče. Novetarije propadajo, če nimajo razven presneljivosti vsaj nekaj lepote. Nekdanji valčki, polke in sploh vsi družabni plesi na temelju narodnih imajo tudi nekaj duševnosti. To jamči za njih vstajenje. Charleston in slično so lahki, živahni, toda enclični. Osebnost se ne more razviti pri plesu, naj se nadaljuje charleston vso noč. Ni dvoma, da se vračamo

k predvojnemu razpoloženju in to bo vplivalo tudi na ples.

Ogromni stroški za velike zločince.

Povprečni izdatek za vsakega na smrt obsojenega zločince na Angleškem je 40 funtov šterlingov, t. j. 11.000 Din. Toda pred nedavnim časom je državo Kentucky stal en sam zločinec nad 4000 funtov ali 1.100.000 Din, predno so ga usmrtili. To je bil zamorec Edward Harris in njegov zločin je bil tako strašen, da se je guverner bal, da ga bo ljudstvo linčalo. Zato je razposlal več kot tisoč mož vojašva z tanki in strojnimi. K obravnavi so ga pelali v tanku in množico so zadrževali s plinskimi bombami. Ravno tako se je godilo na dan usmrtitve.

Angleži pravijo — in to trdijo najbrže vsi pošteni ljudje na svetu — da bi bili mnogo bolj bogati, ako bi ne bilo zločinov. Policija, jetnišnice in sodišča stanejo na Angleškem toliko, da pride na vsakega posameznega prebivalca nad poldrugi funt na leto, t. j. okoli 400 dinarjev.

Menda najdražji zločinec tekočega stoletja je bil italijanski bandit Musolino, katerega je 500 vojakov zasledovalo čeli dve leti. Lovili so ga po hribih in gozdovih Kalabrije. Ko so ga vjeli, je bil obsojen na 21 let ječe, toda kmalu je pobegnil ter umoril šest prič od sedmih, ki so pričale proti njemu. Visoke vsote so bile razpisane na njegovo glavo, cela armada špijonov je bila za njim. Končno so ga vendar prišli ter zaprli. Ta bandit je stal Italijo 46 milijonov dinarjev!

Ko je bil lord Hardinge podkralj Indije, je bil napaden z bombno. Na glavo napadalca je bilo razpisanih 8000 funtov, t. j. 2.200.000 dinarjev, najvišja vsota, katera je sploh bila kdaj razpisana v tak namen.

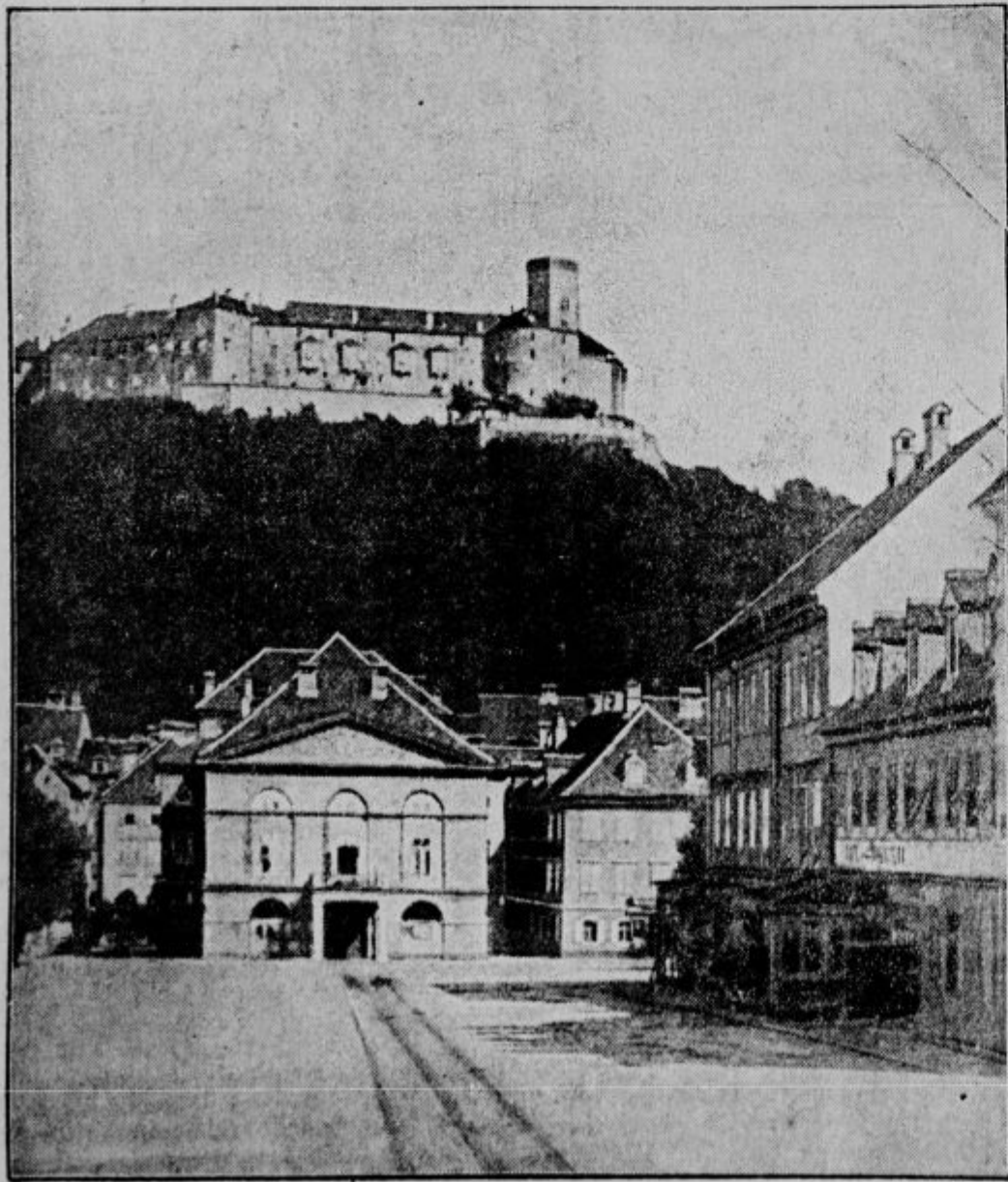
Velika dinamična zarota v Ameriki se je končala z obravnavo v Indianapolisu, kjer je bilo 38 obtožencev spoznanih krivim. Več kot 40 specialnih detektivov je bilo skoro tri leta na delu, predno so zaključili dokazilni material o okoli sto napadih, ki jih je izvršila ta tolpa. Stroški tega procesa so bili preračunani na 42 milijonov dinarjev. Škode po eksplozijah je bilo okoli 140 milijonov dinarjev, a kar je bilo najhujše, šestdeset človeških življenj je bilo pri eksplozijah uničenih.

Brata Joe in Simmy Governar sta v Novem Južnem Valesu umorila celo rodbino Singleton, nato se skrivala po avstralskih pragozdi, umorila še devet drugih ljudi ter izvršila nad sto raznih zločinov. 2000 funtov (pol milijona dinarjev) je bilo razpisano na njiju glavi in vojaštvo ter domačini so ju dolgo zasledovali. Ko se je Simmy končno vjel in bil Joe na begu ustreljen, je narasla svota stroškov na 12.000 funtov (tri in pol milijona dinarjev).

• • •

+ Inženir s 178 privatnimi tajniki. V Parizu so prišli nedavno tega na sled veliki goljufiji nekega inženirja, ki je ustanovil neko družbo za izkoriščanje raznih patentov, ki pa so obstojali samo v domišljiji tega inženirja, ter je imela cela stvar le namen neumnim in lahkovernim ljudem izvačati denar. V raznih časopisih je bilo čitati inserate, da se išče privatni tajnik. Javilo se jih je mnogo in vsi so bili sprejeti v službo. Toda inženir je od njih zahteval posojila od 20 do 30 tisoč frankov, katere je skoraj v vseh slučajih tudi prejel, ker se jim je obetal dober dobiček in delež na dobičku. V kratkem času je inženir nastavlil 178 tajnikov, od katerih je izvalil okoli štiri milijone frankov. Ker pa se je pripetilo, da se je več tajnikov pri inženirju istočasno sprečalo in pa ker jim plače niso bile točno izplačane, je prišla goljufija na dan. Pri aretaciji brezsrčnega inženirja so našli samo še 15 frankov denarja.

+ Po stari navadi. Bosanski kmetje in njihovi fantje se še vedno niso oprostili starih šeg in običajev. Tudi ženo si pripeljejo na dom še kar po turškem načinu, da jo ukradejo in odvedejo. Ker se to zgodi zelo pogosto in ker se največkrat ta »krajca deklice« zgodi z njenim tihim ali javnim privolenjem, zato tudi oblasti niso preveč tenkovedne in veliko takih slučajev spregledajo. Na to so se zanašali tudi Nikola, Manojlo in Staniša Ikončić iz Malešča v Bosni, ko so nekega dne prišli in odpeljali Milko Ljubičić. Dekle se je branila in vprašala: »Za koga me hočete?« — »Za Manojla!« Odpeljali so jo, čeprav jih je zaklinjala in prosila, da noče k Manojlu. Šele drugo jutro, ko je Manojlo šel k sosedom pripravljal za svatovščino, mu je mogla uiti in je šla nazaj k roditeljem. Z očetom sta šla in javila glavarstvu vso nesrečo. Zandarmerija je zaprla vse krivce.

Gospodarsivo

Inž. Rado Lah:

Pravilnik o uvozu in prometu umetnih gnojil.

(Konec.)

Seveda je dovoljeno spraviti blago v promet preden se izvrši analiza, toda uvoznik mora položiti kavelj v popolnjo vrednosti uvoženega blaga. Kdo pa ima danes toliko razpoložljivega kapitala, da bo najprej plačal blago v inozemstvu in vrh tega še položil celo kavelj pri kontrolni postaji. In če se slučajno dogodi, da izkaže kontrolna stanica blago kot neprimerno za promet, tedaj izgubi še to kavelj. Razen tega zapade še posebni kazni. Na ta način je lahko uničen še najbolj pošten trgovec.

Tudi minimum gnojilnih snovi, ki jih naj vsebuje posamezna gnojila, je pri nekaterih vzeli previsoko. N. pr. pri Tomasovi žrnjari 18,49 odstot., pri superfosfatu 16 odstot., pri razklesani kostni moki 28,5 odstot. fosforove kisline itd. Gnojila, ki nima te vsebine, je nevarno za promet. Tudi dopustna lastnost je prenikno vzela, kajti pri analizi, ki jih izvršujejo razne poskušne stanice, je lahko mogoče pogršek v veliko večji meri nego to dopušča priloga. V zadnjem času se je dogodilo slučaj, da je pri uvozu umetnega gnojila poskušna postaja ugotovila za tri odstotke odstotka nižjo vsebino fosforove kisline, kakor je predpisuje pravilnik. Na podlagi te analize bi bilo to blago neprimerno za promet v SHS državi. Praktično pa je gnojilna vrednost tega blaga ravno toliko, kakor že bi imela dolženi minimum. Potrebno je bilo brzojaviti na ministrstvo, ki je, proti svojemu pravilniku, izšlo dovoljenje, da se sme to blago navditi temu spraviti v promet. In takih primerov bo zelo mnogo, kajti inozemske trgovice imajo pri svojih analizah navadno večji odstotek gnojilnih snovi, kakor jih določijo naše poskušne stanice.

Ni pa tukaj mesto, da bi bilo mogoče se še nadalje spuščati v podrobnosti tega pravilnika, ampak navesti je samo določbo člena 21. glede kazni, ki jih ta predpisuje. Kdor prekrši iz nevednosti predpise tega pravilnika, se sme kaznovati z denarno kaznijo do 10.000 Din ali pa z zapornim do enega meseca. To je tako drakonika kazni, kakor je ne predpisuje noben pravilnik in noben zakon v državi. Za sama nevednost naj se tako visoko kaznuje. Malomarnost se kaznuje z 20.000 Din in dveh mesecev zapora, slab namen pa do 40.000 Din in tri mesece zapora.

Pravilnik je s'opil v veljavo 16. decembra 1926, kar nenadoma, ne da bi bilo o tem obveščeno mednarodni krogi. K sreči je bila to doba, ko se je primeroma malo uvažalo umetnih gnojil, v'ed česar ni prišlo do nikakih znanih prekrškov tega pravilnika. Vendar bi bilo umesno, da ministrstvo pred izdajo tega pravilnika obvesi kmetijske kroge, predvsem pa gospodarske korporacije, da pravočasno obvešijo svoje dobavitelje v inozemstvu, kakšno blago se lahko uvažuje in kakšno se ne sme. Zaprta smo pa odvisni od uvidenosti dolžnih poskusnih stanic, jeli se bodo točno in dobesedno držale predpisov tega pravilnika, ali pa ga bodo izvajale zmiselno. Najbolje pa bi bilo, da skliče kmetijsko ministrstvo nemudoma anketno vseh merodajnih činiteljev, na kateri se naj dogovorijo sestavi tak pravilnik, ki bo res ščitil kmetovalce pred izkoriščevanjem, nikakor pa ne ovrta uvoza in uporabe umetnih gnojil, kakor je s' našim pravilnikom. Tedaj čele bodo kmetijske krogi lahko veselili takega pravilnika, ki bo res v korist splošnosti. Dokler se pa to ne zgodi, ne moremo tega veselja izražati, kakor je to poudarjal omenjeni gospod pisec.

Razgrnilev izkazov o odmeri najmarine za davčni leti 1927 in 1928. V smislu člena 206 fin. zak. za l. 1926-27 z dne 31. marca 1926 (Ur. l. št. 39) se objavi, da je odmera najmarine za davčni leti 1927 in 1928 dovršena. Petaletni letni rok za vpogled v odmerni izkaz se določa za čas od 16. febr. do 2. marca 1927. — Davčni zavezanci imajo pravico vpogledati v odmerni izkazih le svojo davčno dolžnost (za druge le z 10 Din kolkovanim pooblastilom). Odmerni izkazi bodo razgrnjeni na vpogled davkoplačevalcem v času od 16. febr. do 2. marca pri davčni administraciji v Ljubljani, Brez št. 6 in pri davčnem uradu za mesto Ljubljana, Vodnikov trg št. 5 med uradnimi urami. — V smislu določil zgoraj omenjenega zakona trajajo prizivni rok 15 dni in se posebni plačilni nalogi ne bodo razpisovali. Predpis najmarine onim zavezancem, ki v 15 dneh po preteku roka za vpogled odmere t. j. do 17. marca 1927 ne vložijo priziva ali pritožbe pri davčni administraciji v Ljubljani, postane pravomočen. — Priziv je podvržen taksi (koliku) 20 dinarjev.

Prema banka bilanca za leto 1926 v Sloveniji. Prekmurska banka d. d. objavlja kot prva banka

v Sloveniji bilanco za leto 1926. Kakor je iz bilance in poslovnega poročila razvidno je zavod v tem letu lepo napredoval. Vloge so, kljub slabim razmeram v našem gospodarstvu narasle od 6.087.000 Din na 6.667.000 Din, medtem ko je račun kontokorentnih kreditov dosegel skoraj dvakratno višino, dvignil se je od 4,5 milij na 8,6 milij. Din. Zavodu zaupana tuja sredstva znašajo torej preko 15 milijonov Din. Stanje banke je zelo likvidno. Gotovina banke znaša 1,6 milij Din (več kakor dolniška glavnica) medtem ko je menični portfelj narasel na 4,8 milij. dinarjev (1925 2,5 milij. Din). Tekom leta 1926 je banka vplačala posojila na zadolžnice, ter je na ta račun izdala posojila v višini 444.000 Din. Celokupni promet je znašal 516 milij. Din, čisti dobiček (vštevši prenos iz l. 1925) pa 150.000 Din. Upravni svet bo na običnem zboru predlagal razdelitev 8% dividende (96.000 Din). Od kosmatega dobička v znesku 638.000 Din odpade na upravne stroške in plačo 321.500 Din na davke pa 122.500 Din.

Likvidacija Slovenske banke d. d. v Ljubljani. Dne 1. marca t. l. se vrši izredni občni zbor delničarjev Slovenske banke d. d. v Ljubljani (ne Slovenske banke) na katerem se bo sklepalo o likvidaciji zavoda.

Izredni občni zbor. Lesna industrijska d. d. »Drava« (Maribor) sklicuje izredni občni zbor, ki se bo vršil dne 5. marca v Mariboru. Sklenalo se bo o znižanju delniške glavnice (prežigovanje delnice) in o pooblastitvi upravnega sveta za eventualno zvišanje glavnice.

Vpisi v trgovinski register. Vpisale so se nastopne tvrdke: »Pelikan« tovarna mila, Dolnja Lendava, Mayer in drug; Viehhaber & Böhm, mlina za olje v Framu; Drogerija »Sanitas« družba z o. z. v Ljubljani; Celjska posojilnica, d. d. podružnica v Mariboru; »Merkur«, mednarodna transportna družba z o. z. v Mariboru.

Likvidacija. V likvidacijo je prešla Jugoslovansko-nemška importna družba z o. z. v Mariboru.

Razdelitev skupaj na letošnjem vzornem velesejmu od 2. do 11. julija 1927 v Ljubljani. Uprava Ljubljanskega velesejma je sklenila blagovne skupine razdeliti po posameznih paviljonih sledeče (upoštevaje pri tem želje večine lankoletnih razstavljalcev, ki si žele svoje stare razstavne prostore tudi za letošnji velesejmi): Paviljon E: papirna industrija, grafika, kartonaža in pisarniške potrebšline, pohištvo in stanovanjska oprema, ostala lesna industrija, kemična industrija, kozmetika, živilka industrija; — Paviljon F: strojna industrija, kovinski izdelki, avtomobili, dvokolesa, pnevmatika, orožje; — Paviljon G: izdelki iz železa in jekla, avtomobili, elektrotehnika in razveljavila, poljedelski stroji in orodje, gasilsko in telovadno orodje, radio, glasbila; — Paviljon H: trgovina, tekstilna industrija, tekstilna konfekcija, kožuhovina, perilo, čipke, veznine, keramika; — Paviljon I: tekstilna industrija, tekstilna konfekcija perila; — Paviljon K: umetnost; — Paviljon L: Higijenska razstava.

Borza

Dne 15. februarja.

DENAR

Zagreb, Berlin 13.486—13.516 (13.486—13.516), Italija 244.92—246.92 (244.735—246.735), London

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 15. februarja 1927. Višina barometra 308,8 mm

Opazovanja	Barometar	Temperatura v C	Rel. vlažn.	Veter in brzina	Oblačn.	Vrsta padavin	Vis. izja. (m)	Vis. izja. (m)
čas	čas				0—11	po opazovanju	višina	čas
Ljubljana (dvorec)	7 775,1	-6,0	78	mirno	8	megleno	4-1	-6,5
	8 775,5	-5,9	78	mirno	9	megla		
	14 773,9	3,3	69	S 0,5	7			
	21 774,7	1,0	71	SSE 0,5	7	megla		
Maribor	775,1	-3,0	95	W 3	0		5	-4
Zagreb	774,2	-1,0	89	W 1,5	3	megla	7	-1
Belgrad	773,7	0,0	86	SE 0,5	10	megla	4	-1
Sarajevo	775,3	-7,0	78	ESE 1,5	8		4	-9
Skopje	773,8	-3,0	86	mirno	7		6	-6
Dubrovnik	770,0	7,0	25	E 1,5	6		9	-6
Split	770,1	6,0	35	NE 9	2	m. lahko	0,2	13
Praga	775,2	-4,0	—	mirno	10	megla	-1	-4

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Dunajsko vremensko poročilo za 16. februar: pričakovati je nenadnih krajevnih vremenskih sprememb; v splošnem ostane vreme lepo.

Povpr. barom. nižji ko včeraj za mm 2,3.

Oklic.

Pri okrajnem sodišču v Radovljici se vrši v ponedeljek, dne

21. februarja 1927

ob 9 dopoldne eksekutivna dražba Benkovih zemljišč z restavracijo, ladijskimi pravicami in parcelo ob blejskem jezeru, po skupinah. 1008

12. Dunajski

mednarodni sejem

13.—19. marca 1927.

(Tehniški semenj: od 13. do 20. marca.)

Mednarodna razstava AVTOMOBILOV in MOTORNJIH KOLES

Poljska posebna razstava

TEHNIČNE NOVOSTI in IZNAJDBE

Reklamna razstava

POLJEDELSKA VZORČNA RAZSTAVA

»DOMAČA ŽIVAL«

(Razstava za oskrbo in nego živali)

RAZSTAVA HRANIL in NASLADIL

Brez potnega vizuma! S sejmsko izkaznico in potnim listom prost prehod čez mejo v Avstrijo.

Znatno znižane vozne cene na jugoslov., ogrskih, čehoslov. in avstrijskih železnicah, na donavskih in jadranskih parobrodih. Ogrski potni vizum samo pri prestopu čez mejol Nikak vizum pri potovanju preko čehoslovaške!

Sejmske IZKAZNICE po Din 40.— se dobivajo pri »WIENER-MESSE« A. G., WIEN VII.

kakor tudi pri častnih zastopstvih v Ljubljani: Avstrijski konzulat, Turjaški trg 4

Zveza za tujski promet v Sloveniji, Aleksandrova 8 Josip Zidar, Dunajska cesta 31.

OGLAS.

Komanda 8. žandarmerijskega polka potrebuje sledeči kancelarijski material:

3500 pol velikega formata kancelijskega papirja; 20 škatelj raznih peres za pisanje; 16 steklenic po 1/2 l rdeče tinte; 160 steklenic po 1/4 l črne tinte; 40 komadov špirograf-rol.

Oni, ki žele dobaviti te predmete, naj pošljijo svoje ponudbe s špecificiranimi cenami najdalje do 21. februarja 1927 ob 10. uri dopoldne blaginiku tega polka.

Onemu, ki ponudi najpovoljnejšo ceno, se prepušči dobava tedaj, kadar se dobi odobrenje od Komande žandarmerije v Beogradu.

Komanda 8. žandarmerij. polka, E. broj 1948-27.

Vsem prijateljem in znancem sporočamo, da je naša sestra, oz. svakinja in teta, gospodična

Ivanka Gajeta

dne 14. t. m. ob 2 popoldne vdano v Gospodu zaspala.

Pogreb bo danes popoldne v Trstu na tamkajšnje pokopališče.

Ljubljana-Trst, 15. febr. 1927.

Zalujoči sorodniki.

Sir H. Rider Haggard:

114

Hči cesarja Montezume.

Zgodovinska povest.

Iz angleščine prevel Jos. Poljanec

»Koga pa imamo tukaj?« je rekel prvi vojak. »Tvoje ime, tovariš?«

»Lahko noč, brate, lahko noč,« sem odgovoril v španskem jeziku s pijanim glasom.

»Dobro jutro, hočeš reči,« je odvrnil, kajti dan se je že svital. »Kako ti je ime? Ne poznam tvojega obraza, daj si videti, da si bil v vojski.« In zakrohotal se je.

»Tovariša pač ne boš vpraševal po imenu,« sem mu odgovoril svečano in se majal smpatja. »Stotnik utegne poslati po me, ta pa je, veš, trezen in zmeren človek. Podaj mi roko, dekle; čas je, da greva spat, sonce zahaja.«

Iznova so se zakrohotali, eden izmed njih pa je nagovoril Otomi rekoč:

»Pusti pijanca, zalo dekle, in pojdi z nami,« in prijel jo je za roko. Ona pa ga je tako divje pogledala, da jo je ves osupel izpusil; nato sva se majala dalje, dokler nama niso za hišnim vogalom izginili izpred oči. Tukaj so me preobvladale bolečine in sesedel sem se po tleh; vprčo vojakov sem bil namreč moral rabiti tudi levo nogo, da ne bi vzbudil nobene sumnje. Otomi pa me je potegnili na noge in rekel:

»Oj dragi moj, morava naprej, sicer sva izgubljena.«

Stokajoč sem vstal; ni mi mogoče opisati, s kakšnimi težavami in bolečinami sem dospel do južnih

vrat; vsak hip sem menil, da moram umreti. Navsezadnje sva bila pri vratih in slučaj je nanesel, da je španska straža stala v stražnici. Samo trije Tlaskalanci so ždeli pri majhnem ognju odeti z odejami, kajti jutranji zrak je bil mrzel.

»Odprite vrata, psi!« sem se zadril s ponosnim glasom.

Ko so videli španskega vojaka pred seboj, je eden njih vstal, nato pa se je pomisljal in rekel: »Zakaj in na čigavo povelje?«

Ker je bil odet z odejo, mu nisem videl v obraz, vendar se mi je njegov glas zdel znan in strah me je obšel. Vzle temu sem moral govoriti.

»Zakaj? Ker sem pijan in hočem zunaj ležati, dokler se ne iztreznem. Na čigavo povelje? Na moje; častnik sem v službi, ali ne vidiš; ako me ne ubogaš, te dam bičati, da ne boš nikdar več kaj takega vprašal.«

»Ali naj pokličem Tjule iz stražnice?« je vprašal temačno svojega tovariša.

»Ne,« je odgovoril; »gospod Sarceda je truden in mi je dal povelje, da ga brez prav posebnega vzroka ne smemo zbuditi. Obdrži ju v mestu ali jima pa odpri, kakor hočeš; samo njega ne smeš zbuditi.«

Vztrepetal sem po vsem životu; de Garcia je bil v stražnici! Kaj, ako bi se prebudil, kaj, če bi prišel ven in videl mene pred seboj? Se več — sedaj sem bil uganil, čigav je bil ta glas, katerega sem bil spoznal; bil je glas enega tistih Tlaskalancev, ki so pomagali pri mučenju. Kaj bi bilo, ako bi me videl v obraz? Težko, da ne bi spoznal človeka, katerega je pred malo urami pomagal mučiti. Strah mi je vzel glas, nobene besede nisem mogel ziniti; da ne bi bila Otomi tako bistrega uma, bi bilo mogoče zgodbe na tem kraju konec. Sedaj pa se je oglašila ona in je dobro

igrala svojo vlogo; začela ga je zabavati s surovimi vojaškimi šalami, da je postal prav dobre volje, odprl vrata in ji rekel, da naj se izgubi in jaz ž njo. Prišla sva že skozi vrata, kar so me naenkrat obšle take slabosti, da sem se opotekel, padel in se zvalil na hrbet.

»Pokonci, prijatelj, pokonci!« me je vzpo-ljubljala Otomi in se surovo zasmejala. »Ako že moraš spati, počakaj vsaj toliko časa, da najdeš prijazen grmček,« in vlačila me je smpatja in skušala vzdigniti. Tlaskalanci, ki je še vedno smeje gledal naju, se je približal, da bi ji pomagal, in z njegovo pomočjo sem se postavil zopet na noge; čim pa sem vstal, mi je padla z glave čepica, ki mi je slabo pristojala. Možak jo je pobral in mi jo podal, in najine oči so se srečale, dasi je bil moj obraz nekoliko v senci. V naslednjem trenutku sem šepal dalje; ko pa sem se po nekolikih korakih ozrl, sem videl, da je Tlaskalanci zija za nama kakor človek, ki ne ve, ali je prav videl ali ne.

»Spoznal me je,« sem rekel ženi; »čim se zavede, bo za nama.«

»Naprej, naprej!« je odgovorila Otomi; »tam za onim vogalom je grmovje aloe, kjer se lahko skrijeva.«

Nimam več moči, ne morem več,« in iznova sem začel padati.

Otomi me je prestregla, da nisem padel na tla, napela me je moči, me zgrabila in me vlekla naprej. Tako me je nesla kakih petdeset korakov; ljubezen in obup sta ji dajala moč. Naposled sva se privlekla do grmovja, kjer sva se obadva zgrudila. Pogledal sem nazaj po poti, po kateri sva bila prišla. Izza vogala se je prikazal Tlaskalanci, z bodičasto gorjačo v roki, in stopal za nama, da bi si nregnal vsak dvom.

Priloga k Ljudsko knjižnici (jugoslovanske knjižnice v Ljubljani) 19. sv. J. O. Curwood, Kazan, volčji pes Kanadski roman 18 Din. Vagan 30 Din. — 20. sv. Ed. About, Kralj šota, 18 Din. Vagan 30 Din. — 21. sv. H. R. Haggard, Jutranja zveza 30 Din. vez. 40 Din. — 22. sv. Otroška kapljica Granla. Popolnjenje okoli sveta Romas v treh delih 48 Din. vez. 58 Din.

SPECIJALNA MEHANIČNA DELAVNICA za popravilo vseh pisalnih, računskih, kopirnih, raz- **LUD. BARAGA LJUBLJANA, Šelenbu**
množevalnih strojev in blagajn po konkurenčni ceni gova ul. 6/I Telefon št. 9

Najboljši šivalni in pletilni stroj

Je edino le GRITZER in
ADLER za dom, obrt in
industrijo v vseh
opremah
Istotam švicarski
pletilni stroj
DUBIED

Pomk v voženju brezplačno.
Večletna garancija. Nizke
cene tudi na obroke.

Josip Petelin,
LJUBLJANA
blizu Prešernovega spom.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda
50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 l in. Oglasi nad
devet vrstic se računajo više. Za odgovor znamo o
Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Službe iščejo

Mlinarski pomočnik
išče mesto. Naslov pove
uprava lista pod št. 945.

KUHARICA
gospodinja, vajena vsa-
kega dela, išče službo v
župnišču. Naslov se izve
v župnem uradu Devica
Marija Puščava, p. Sv.
Lovrenc n. Mariborom.

KOT UČENKA
v trgovino išče mesta
absolventka 3 mešč. razr.
stara 17 let, najraje v
Ljubljani ali na Gorenji.
Ceni, ponudbe na upravo
lista pod: »Učenka« 1110

Proste službe

Kolarske vajence
sprejme takoj Ivan Za-
noskar, umel. kolarstvo,
Gospodstva cesta 16.

VRTNAR
dobro izvežban v sadje-
reji in splošnem vrtnar-
stvu se sprejme v službo.
Event. se odda vrt s
cvetličnjakom in gorkimi
gredami ter prostim sta-
novanjem v najem pod
ugodnimi pogoji. Ponudbe
na upravo lista pod šifro
»Samostojen vrtnar 1003«

Gospodarij, gospodinja!
Kadar potrebujete
kakega POSLA za hišno-
gospodinjinska dela, obrni-
te se na »Poselsko zvezo«
Ljubljana, Stari trg 2/I.
Za odgovor znamko!

Stanovanja

Stanovanje

Iščem v Ljubljani stan-
ovanje 2-3 sob s pri-
ključniki, event. v novi
hiši. Ponudbe z opisom
in ceno na upravo lista
pod: »Stanovanje« 1084.

SOSTANOVALEC
(gospod ali dijak) se ta-
koj sprejme. Cena 100 D.
Sv. Petra nasip št. 39,
prilije, levo. 1101

ODDAM malo stanovanje
in delavnico. - Ponudbe
na upravo lista pod šifro
»Malo stanovanje« 1102.

Soho išče

soliden gospod. Ponudbe
pod šifro: »Odv. konci-
pient« na upravo lista.

Kdo proda?

Vsakovrstno
zlato kupuje
po najvišjih cenah
Černi, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 4.

Kupim: Lokomobil
85-100 HP
(normal) in gater, 65 cm,
oba malo rabljena in naj-
boljše Type. - Ljubljana,
Prule št. 8. 1070

Zlato

SREBRNE KRONE
kupi F. CUDEN, Ljub-
ljana, Prešernova ulica 1.

Kdo kupi?

PRODAM TAKOJ novo,
enonadstropno
TRGOVSKO HISO
z vrtom na prometnem,
brezkonkurenčnem kraju
ob glavni cesti. Cena Din
90.000. Natančne infor-
macije se dobe pri A.
Herman, Sejanci, p. Sv.
Tomaž pri Ormožu.

Po 100 Din lovske pse
(brake), izvrstne, 1-5 let
stare, prodaja A. IVANC,
Ptujška gora. 986

Prodaj 2 dobro ohran-
pletilna stroja
in sicer 8/40 in 10/36.
Stiška ulica 1 (pri Sv.
Jakobu), I. nadst., desno.

Plaša obrt

Mlekarna Dobrnič
na Dolenjskem nudi
ementalski sir
po dnevnih cenah.

ZNIZANE CENE!
NOGAVICE

razne vrste, vezena,
namazane, vezalke, žep-
ne robce in drugo galan-
terijsko in kratko blago
nudi tvrdka

Osvald Dobeic

Ljubljana,
Pred Škofijo 15 — in
Sv. Jakoba trg št. 9.
Nadebela!
Znižane cene!

Št. 4420/ref. XXII.

1103

Razglas.

Ker se v Ljubljani že 4 mesece ni po-
javil nikak nov slučaj **PASJE STEKLIN**,
se za Ljubljano dne 3. novembra 1926,
št. 28.363/26, odredeni pasji kontumac
ukinja.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 15. februarja 1927.

Zahvala.

Ob smrti našega srčno ljubljenelega soproga, očeta, starega očeta, strica in
tasta, gospoda

Frana Drenika

nam je došlo toliko odkritih izrazov sožalja, da nam je nemogoče zahvaliti se
vsakemu posebej. Zato izrekamo tem potom vsem našo najglobljo željo.
Psebo pa se čutimo dolžne zahvaliti se za poklonjene krasne vence in
cvetje, gg. zastopnikom javnih oblasti in dostojanstvenikom, prijateljem in
znancem pa za častno spremstvo na njega zadnji poti.

Zahvaljujemo se tudi za častno spremstvo sledečim slavnim društvom s
prapori: Jugoslov. Sokol. Savezu, Sokolskim društvom iz Ljubljane, Domžal, Je-
senice, Šiške in Viča; Narodni čitalnici v Ljubljani, čitalnici v Spodnji Šiški;
Moški in ženski podružnici C. in M. v Sp. Šiški, gasilnemu društvu v Sp. Šiški
ter zastopnikom raznih drugih društev. — Iskrena zahvala slav. pevskemu zboru
»Glasbene Matice« za pretresljive žalostinke in starosti Matičnega Sokola, br.
Bogomilu Kajzelju za prekrasni nagrobni govor.

Vsem še enkrat naša najtoplejša zahvala.

Ljubljana, dne 15. februarja 1927.

Zalujoči ostali.

INVENTURNA-PRODAJA

HUMANIK ČEVLJE

Celje, Aleksandrova ulica 1
Maribor, JOS. MARTINZ, Gosposka ulica 17

Tvrčka A. VOLK

Ljubljana, Resljeva cesta 24
nudi najceneje vse vrste
pšenice moko in druge
mlevske izdelke.

Zahtevajte cenik!

POUČUJEM
STROJNO PLETENJE
nogavice, jopice itd. Na-
slov v upravi pod št. 1089

Najcen. ŽIMA

za modroce, vseh vrst,
od preproste do najfine-
še izdelave, se dobi pri
tapetniku

FRANC JAGER

Sv. Petra nasip 29, poleg
Zmajškega (mesar.) mostu

Štampilje

S. PETAN, Maribor.
Nasproti glav. kolodvora.

V našem

Poslovni lokal

LEP, v centru Ljubljane,
zraven glavne pošte, v
I. nadstr. na ulico, ob-
stoječ iz 2 ali 3 sob, tudi
posamezno, s central. kur-
javo in elektr. lučjo, tele-
fon, se takoj odda. - Na-
slov v upravi lista ali
pa vprašati na Alek-
androvi cesti 2 - I. nadstr.

Poravnajte naročnino!

Naznanjamo, da nam je umrla mati,
oziroma sestra, gospa

Marijana Vodnik roj. Teršan

v ponedeljek, 14. t. m., previdena s sv.
zakramenti za umirajoče, v 55. letu sta-
rosti. — Pogreb pokojnice bo v sredo,
16. t. m. ob 9. uri iz hiše št. 14 v Za-
pužah, na pokopališče v št. Vidu pri
Ljubljani.

Zapuže, 14. februarja 1927.

Anton, Franc, Viktor, Pavle, Ivarka,
otroci. — Profesor Jakob Teršan, brat.
Marija Kregar roj. Teršan, sestra.

Jug. kat. akad. društvo »Zarja«
v Ljubljani javlja vsem tovarišem
in starešinam, da je nemila smrt
ugrabila iz naše sredine agilnega
člana

Stanka Kovač

cand. iur.

Umrl je v Inomostu.

Ljubljana, 15. februarja 1927.

J. K. A. D. »ZARJA«

Inserirajte v
»Slovenca«!

Interesantno brošuro o
uspešnem
zdravljenju
žolčnih kamnov
Vam pošlje brezplačno
lekarna pri Odrešeniku
Praga 11. Vyšehradská 11.
Pišite takoj.

Tri lepa skladišča

skupaj ali posamič, dalje bivša kleparska delavnica in šupa, obo-
pripravno tudi za SKLADIŠČE, je oddati v Avg. Tomažičevi hiši, Dunajska
cesta 9. - Zglasiti se je zaradi pogledanja pri hišnici v tamošnji veži, kjer
dobi tudi nadaljna pojasnila. Najemnina po ponudbi in dogovoru. 104

F. Wertheim & Comp.

Kassen- und Aufzugsfabrik Aktiengesellschaft
Wien, IV/2., Mommsengasse 6

dobavlja:

blagaјne

jekleno-oklepne,
za vzidavanje,

varnostne ključavnice,
domače hranilke

dvigala

za osebe, tovore, jedila in akte,
dvigala za bolnike,
paternoster-dvigala za opeko,
preizkušanje in popravila dvigal

Za dvigala:

Glavno zastopstvo za Slovenijo in Hrvaško:

Direktor Ing. R. Roesser, Ljubljana, Gledališka ul. 4/III.

Za stalno montažo in revizije:

Nadmonter Vilim Trager, Zagreb, Gundulićeva ul. 23.

Generalno zastopstvo za Bosno:

»Montania«, Tehniško Komercialno Poduzeće, Sarajevo,
Kralja Petra ul. 9.

Pliučne bolezni so ozdravljive

Pliučna tuberkuloza - Sušica - Kašelj - Suhi
kašelj - Z. sušenje - Nočno potenje - Bron-
hialni katar - Katar v grlu - Sluzni kašelj -
Izmeček krvi - Vzdigavanje krvi - Tesnoba
- Zbadanje itd., so ozdravljivi!

Tisote ozdravljenih!

Zahtevajte takoj knjigo o moji novi

umetnosti hranjenja

ki je že mnoge rešila. Ona pomaga pri
vsakem načinu življenja, da se bolezen
hitro premaga. — Nočno potenje in kašelj
pristane, telesna tešina se poveča ter po
splošnem poopnjenju očišča bolečino.

Resni moške zdravniške znano-

sti potrdijo pred-
nost moje metode ter jo radi priporočajo.

Cimprel začnete z mojim načinom pre-
hranjenja, tembolje bo za vas.

Popolnoma zastopni dobite

mojo
knjigo, iz katere boste črpali mnogo ko-
ristnega znanja. Kogar torej mučijo bolečine, kdor se hoče naglo osvoboditi svojih
bolezni na temeljit in varen način, naj piše še danes. — Opetovano opozarjam,
da prejmete popolnoma brezplačno, brez vsake zaveze s svoje strani, moja po-
jasnila in bo Vaš zdravnik gotovo prišel tej

novi ureditvi Vaše prehrane

ki jo označujemo kot izborni prvi profesorji. V Vašem lastnem interesu je torej,
da takoj pišete, in Vas bo nato vsak čas lahko postreglo moje odnato zastopstvo.
Prečitajte oduh in znajli boste novih možnosti za svoje zdravje iz knjige izkuše-
nega zdravnika. Zajamuje Vam okrepitev in življenjsko tolažbo in se obrne
na vse bolnike, ki se zanimajo za sedanje stanje zdravljenja bolnih na pljučih.

Moj naslov je:

August Märzke, Berlin,
Wilmsdorf, Bruchsalterstr. 5. Abt. 882.